

KUOPION KAUPUNKISEUTU

KUOPION KAUPUNKISEUDUN MAL- SOPIMUKSEN SEURANTA- AINEISTO 2024-2035

Käsittely:

MAL-sopimuksen ohjaus- ja seurantaryhmä 22.5.2025
Kuopion seudun liikennejärjestelmätyöryhmä 3.6.2025
MAL-sopimuksen yhteistyöryhmä 5.6.2025

MAL-sopimuksen seurantakokous 9.6.2025

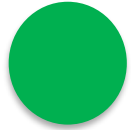

ESITYKSEN PÄÄOSAT

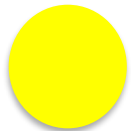
MAL-sopimuksen 2024 -2027 toimenpiteiden etenemisen arviointi

1. Seudullisen suunnittelun ja tietopohjan kehittäminen
2. Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä
3. Kestävä ja asukkaiden hyvinvointia tukeva asuminen ja elinympäristö
4. Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

MAL-SOPIMUKSEN TOIMENPITEIDEN ETENEMISEN ARVIOINTI

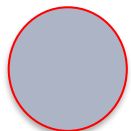
Sopimuskohta on edistynyt *hyvin ja suunnitellusti*

Toimenpide on edistynyt *kohtalaisesti /vaatii huomiota*

Toimenpide *ei ole* edistynyt

Sopimuskohta *ei ole vielä* ajankohtainen. Valmistelu ja toteutus myöhemmin

Seurantaraportin toimenpiteiden etenemistä arvioidaan liikennevaloilla ja sanallisilla kuvauksilla. Niiden ohella esitellään indikaattoreita ja graafeja. Laajempi arviointi tavoitteiden saavuttamisesta tehdään sopimuskauden loppuvaiheessa vuonna 2027. Seudullista arviointia tukee kahden vuoden välein toteutettava valtion oma MAL-sopimuksia koskeva arviointi (2025 kevät ja 2027).

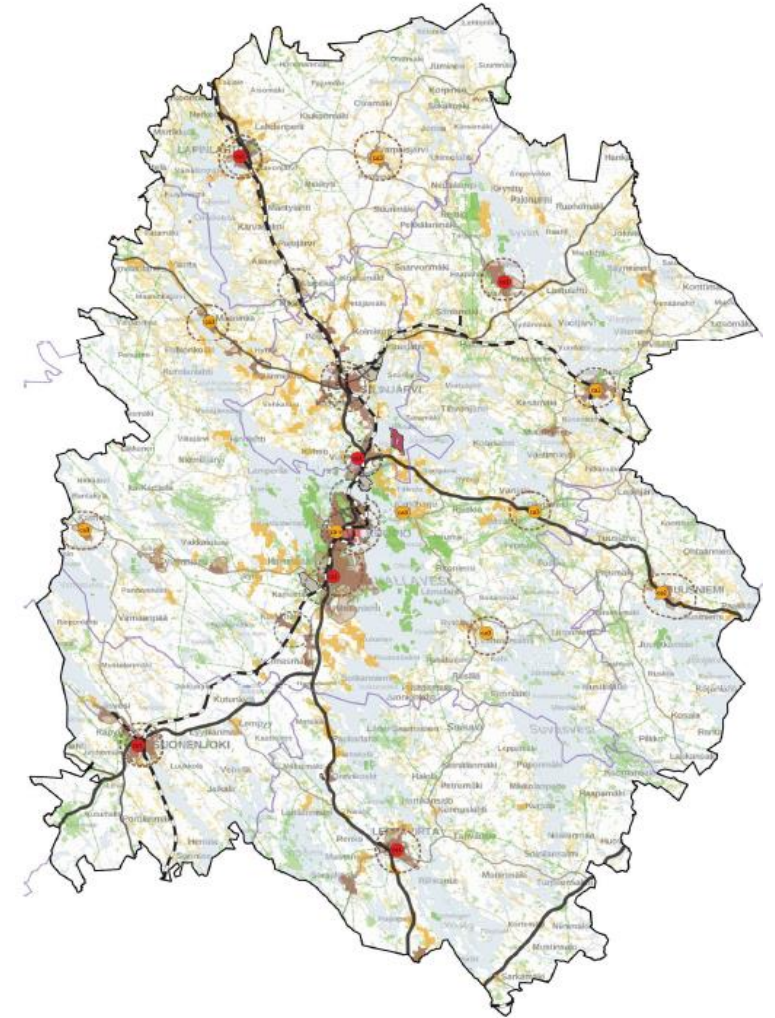
1. SEUDULLISEN SUUNNITTELUN JA TIETOPOHJAN KEHITTÄMINEN

TAVOITETILA 2035 +

Yhteensovittava, vuorovaikutteinen, sekä eri väestöryhmien ja elinkeinoelämän tarpeet huomioonottava maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän suunnittelu on mahdollistanut kehityksen, jolla Kuopion kaupunkiseudusta on tullut kestävä ja Suomen vetovoimaisimpia alueita.

- Kuopion seudun suunnittelu on perustunut kaupunkiseudun ja valtion yhteiseen näkemykseen seudun kilpailukyvyn ja seudulla sijaitsevien toimintojen kuten elinkeinoelämän, tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden ja logististen solmukohtien roolista koko Suomelle.
- Päätökset on tehty perustuen yhteiseen tietopohjaan ja ymmärrykseen kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän kehittämistarpeista sekä niiden edellyttämistä toimenpiteistä pitkällä (10–15 vuotta) ja lyhyellä aikavälillä (neljä vuotta).
- Ajantasaiseen tietopohjaan, jatkuvaan seurantaan ja tulevaisuuden ennakointiin perustuva suunnittelu on mahdollistanut nopean varautumisen hitaisiin ja äkillisiin sekä ennakoituihin ja ennakoimattomiin muutoksiin.

Seudullisen suunnittelun ja tietopohjan kehittäminen

Toimenpide

1. Kunnat varmistavat, että seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma toteuttaa Euroopan laajuisia liikenneverkkoja (TEN-T) koskevan asetuksen kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmaa (Sustainable urban mobility plan, SUMP) koskevat vaatimukset vuoden 2027 loppuun mennessä. Seutu on käynnistänyt erillisen kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelman laadinnan ja se valmistuu vuoden 2025 aikana.

2. Seudun liikennejärjestelmäsuunnittelussa hyödynnetään Liikenne- ja viestintäviraston opasta alueellisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien vaikutusten arvioinnista.

3. Valtio ja kaupunkiseutu kehittävät yhteistyössä valtakunnallista MAL-sopimusten vaikuttavuuden ja rahoituksen seurantaa. Kehittämisessä huomioidaan TEN-T-asetuksen täytäntöönpanoasetus mm. tietojen toimittamisesta Euroopan komissiolle.

Edistyminen

Kuopion seutu on laatinut oman seudullisen kestävän liikenteen suunnitelman (SUMP, Traficom rahoitus). Työ on valmistunut vuoden 2024 aikana ja työ viedään eri kunnissa päätöksentekoon vuoden 2025 syksyllä.

Opas valmistunut vuonna 2022 valmistuneen Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman jälkeen. Opas hyödynnetään täysimääräisesti seuraavan seudullisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Ministeriöiden (valtion) Valtakunnallinen MAL-seurantatyö on käynnissä. Työn tarkoituksena on seurata miten MAL-sopimukset vaikuttavat MAL-tavoitteiden saavuttamisessa ja MAL-kaupunkiseutujen kehityksessä.

Seudullisen suunnittelun ja tietopohjan kehittäminen

Toimenpide	Edistyminen
4. Valtio toteuttaa valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen vuonna 2025. Seutu osallistuu tutkimukseen ja Kuopion kaupunki vastaa seutua koskevan osuuden rahoituksesta.	 Kuopion kaupunkiseutu on osallistunut henkilöliikennetutkimuksen 2025 hankintaan ja tutkimus on nyt käynnissä. Tuloksia saadaan vuonna 2027.
5. Kaupunkiseudun kunnat toteuttavat seudullisen karttapalvelun, mikä mahdollistaa yhteisen paikkatietoon pohjautuvan seuranta- ja julkaisualustan. Työssä huomioidaan valtakunnallinen RYHTI-järjestelmä.	 Seudullinen karttapalvelu ei ole edistynyt. Kuopion osalta alkuvuoden aikana on valmisteltu osana Ryhti-hanketta tietojärjestelmäarkkitehtuuriselvitystä koko kaupunkiympäristön tietojärjestelmäympäristöstä. Kaupunginjohtajan jory on linjannut 16.4.2025, että kaupunkiympäristö lähtee valmistelevaan nykyisen usean tietojärjestelmäympäristöön perustuvaa tiedonhallintaa kohti keskitetympää tiedonhallintaympäristöä. Kyse on suuren mittakaavan tiedonhallintaympäristönmuutoksesta, joka on aikataulutettu vuosille 2026 - 2028. Muutos vaikuttaa osaltaan Kuopion kaupungin julkaisuprosesseihin, joista yksi näkökulma on karttapalvelut.

2. Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

TAVOITETILA 2035 +

Kuopion kaupunkiseudun liikennejärjestelmä on turvallinen ja toimiva, tukee saavutettavuutta seudulla, sekä houkuttelee kestävien liikennemuotojen käyttöön. Liikenteen päästöt ovat vähentyneet kansallisten tavoitteiden suuntaisesti. Eheällä ja tiiviillä maankäytöllä on tuettu kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä. Kestävien kulkutapojen osuus matkoista ja liikennesuoritteesta on kaupunkiseudulla kasvanut 45 prosentista 55 prosenttiin vuoteen 2035 mennessä.

- Uudet asuin- ja työpaikka-alueet sijoittuvat pääasiassa keskusta-alueille sekä kävely-, pyöräily- tai joukkoliikennevyöhykkeille.
- Matkaketjut ovat toimivia.
- Tiivis ja toimiva kaupunkirakenne on vähentänyt liikkumistarvetta ja riippuvuutta henkilöautosta.
- Maaseudulla uusi asuminen keskittyy aktiivisiin kyliin.
- Eheä ja kestävä yhdyskuntarakenne tukee kriittisen infrastruktuurin (mm. vesihuolto, sähkö, tietoliikenneyhteydet) toimivuutta.
- Tietoliikenneinfrastruktuuri mahdollistaa mm. etätyöskentelyn ja yrittämisen kaupunkiseudulla.

Kuopion kaupunkiseudun työssäkäyntiliikenne 2023

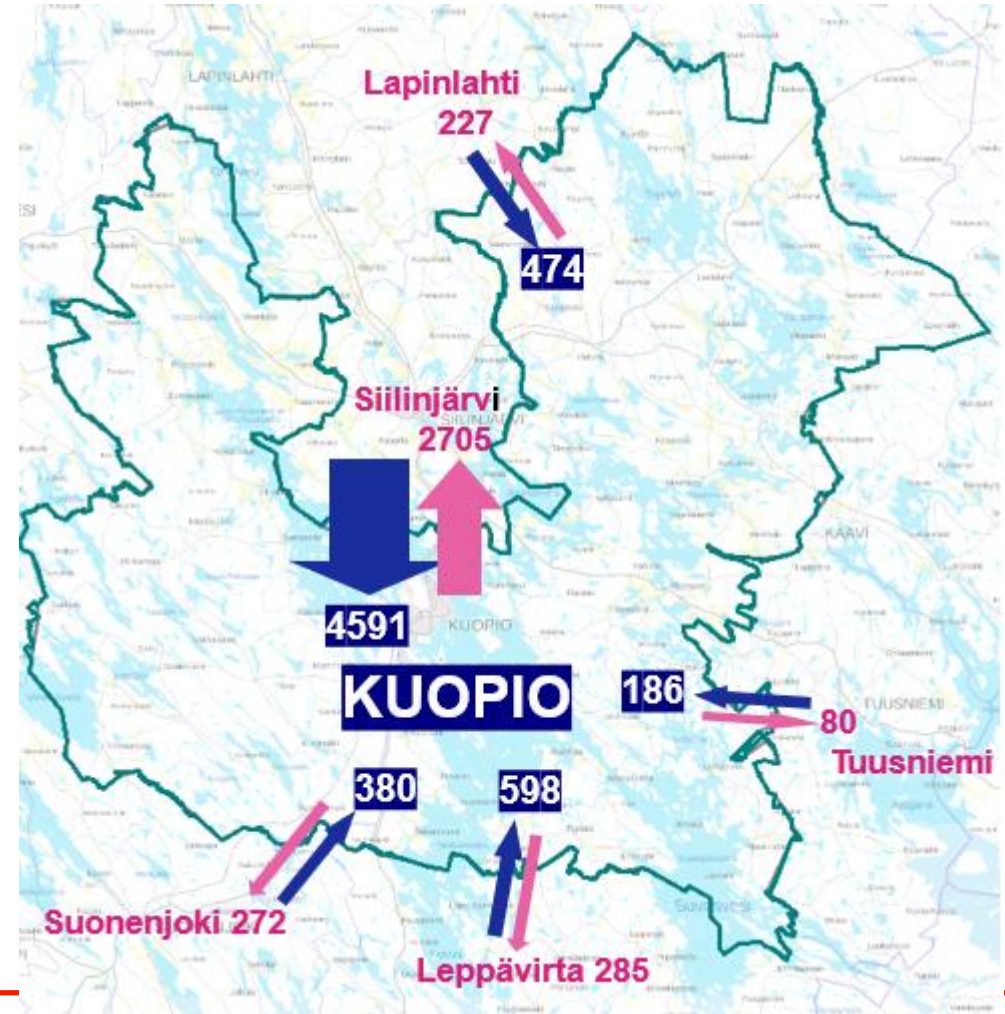
2023	Työpaikkaoma- varaisuus, %
Kuopio	103,0
Lapinlahti	76,8
Leppävirta	80,4
Siilinjärvi	78,5
Suonenjoki	93,5
Tuusniemi	80,6

Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen.
Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä.

Pendelöinti Kuopion ja sen lähikuntien välillä
2023

Punainen= kuopiolaisen työpaikka lähikunnassa

Sininen= lähikuntalaisen työpaikka Kuopiossa

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

6. Seudullisesti toteutetaan uusi asemakaavoitus siten, että 80 % uuden asumisen kerrosalasta ja 60 % uudesta elinkeinorakentamisesta ohjataan keskuksiin, joukkoliikennevyöhykkeille tai vahvan joukkoliikenneverkon palvelualueelle.

Edistyminen

Asumisen kerrosala toteutumassa. Elinkeिनorakenteen osalta uudet alueet laajentavat yhdyskuntarakennetta kaupungin kasvaessa, koska tiettyjä toimintoja ei voida sijoittaa asumisen viereen ja vanhan rakenteen sisällä ei ole riittävästi alueita.

7. kunnat ja Pohjois-Savon ELY-keskus kokoavat kaupunkiseutusuunnitelman, LJS2040:n, kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman, liikenneturvallisuussuunnitelmien, joukkoliikennesuunnitelmien ja muiden tarkempien suunnitelmien pohjalta toimenpiteet ja laativat konkreettisen nelivuotiskauden liikenneympäristön parantamissuunnitelman (sis. tavoitetilä liikenteen näkökulmasta) kaikkiin keskeisiin taajamiin. Suunnitelmaan sisällytetään liikenneympäristön kehittämistoimenpiteet kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen olosuhteiden, liikenneturvallisuuden sekä esteettömyyden parantamiseksi. Suunnitelma mahdollistaa liikenneympäristön kehittämistoimenpiteiden sovittamisen muuhun taajamien infrastruktuurin kehittämiseen ja ELY-keskuksen tienpidon ohjelmointiin.

Suunnitelman laatiminen käynnistetty seudullisesti talvella 2025. Hanke on saanut Pohjois-Savon liitolta AIKO-rahoitusta. Kuntakohtaiset kokoukset pidetty, ensimmäiset hankeaiiot tunnistettu. Hankkeiden valintakriteerien muodostaminen ja hankekokonaisuuden yhteensovittaminen ja päättäjien osallistaminen tulossa syksyllä 2025. Lopullinen seudullinen liikenneympäristöjen parantamissuunnitelma valmistuu v. 2026 alkupuolella.

KUOPIO / Kaava-alueiden pinta-ala yht. **97,66 ha**

- Keskusseudurakuntatalo
- Haapaniementie 10 ja 16
- Uuden Minna Canthin koulun ympäristö
- Nilsiä linja-autoasema
- Tehdaskadun yritysalue
- Tahko Panorama Sky
- Tahko Bungalows
- Tasavallankatu 19
- Saarikellon päiväkot
- Tahkon keskusta
- Golden Resort*
- Pieni Neulamäki II*
- *Seurantahetkellä ei vielä lainvoimainen

LAPINLAHTI / Kaava-alueen pinta-ala yht. **3,40 ha**

- Porkkalan biokaasulaitoksen asemakaava

LEPPÄVIRTA / Kaava-alueen pinta-ala yht. **87,60 ha**

- VT5 Leppävirran kohdan ja teollisuusalueen asemakaava ja asemakaavan muutos

SIILINJÄRVI / Kaava-alueiden pinta-ala yht. **42,98 ha**

- Harjamäki 1
- Radantaus

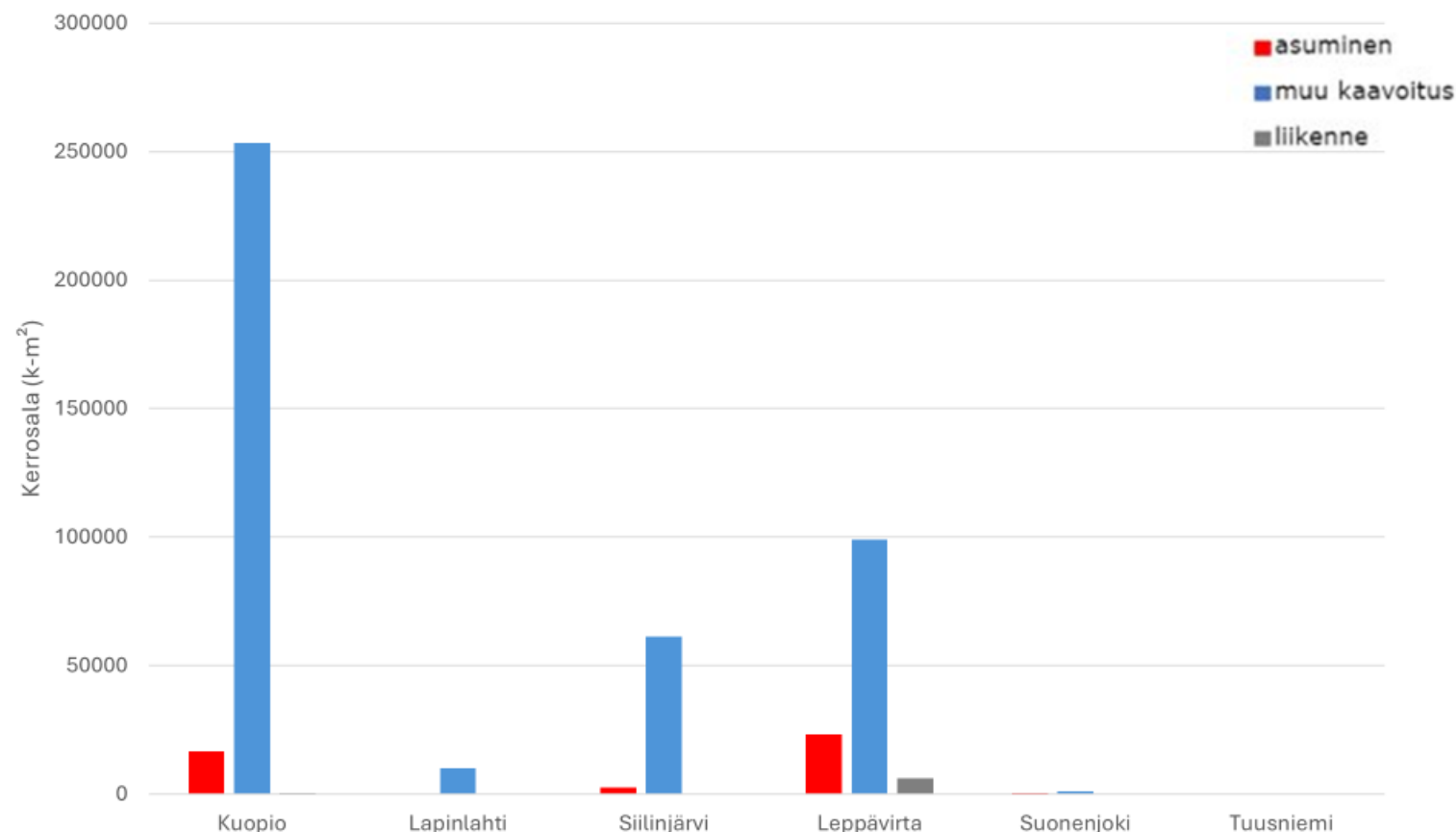
SUONENJOKI / Kaava-alueen pinta-ala yht. **0,42 ha**

- Kyöpelinpuiston osaa koskeva asemakaavan muutos
- Korttelin 502 osaa koskeva asemakaavan muutos

TUUSNIEMI / Kaava-alueiden pinta-ala yht. **0 ha**

- -

Kuopion seudun asemakaavahankkeet 01/24 - 05/25

Lähde: liiteri.ymparisto.fi, Asemakaavojen seurantalomakkeet. Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Siilinjärvi, Suonenjoki ja Tuusniemi valmistuneet asemakaavat (otos 1.1.2024 - 21.5.2025) sekä Kuopion kaupunginvaltuuston pöytäkirjat

Asuminen: sisältää A-alueita. Liikenne: L-alueita, joissa k-m² tietoa. Muu kaavoitus: sisältää Kuopiossa Y, K, T, V ja R-alueita, Lapinlahdella T-alueita, Leppävirralla K ja T-alueita, Siilinjärvellä E, K ja T-alueita, Suonenjoella E-alueita.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

8. Seudun kunnat voivat hakea valtionavustusta kävelyn ja pyöräliikenteen olosuhteiden parantamiseen kunnan katuverkolla. Traficom toteuttaa valtionavustushaun ja myöntää rahoituksen.

Edistyminen

Kuopio saanut v. 2024 valtionavustusta 197 t€. Haettu vuoden 2025 haussa hankkeita (4 kpl) yhteensä 929,5 t€ (ei vielä päätöksiä).

Siilinjärvi saanut v. 2024 valtionavustusta 302 t€. Haettu tänä vuonna 228 t€ (ei vielä päätöksiä).

Suonenjoki hakenut 2025 avustusta 175 t€ Rautalammintien klv:n parantamiseen, on Käpy -kehittämissuunnitelman mukainen toimenpide.

Leppävirta vuonna 2024 ei haettu avustuksia. Haettu vuoden 2025 haussa yhdelle hankkeelle yhteensä 286,5 t€ (ei vielä päätöksiä).

Lapinlahti ja Tuusniemi eivät ole hakeneet

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

9. Valtio avustaa Kuopion seudun julkisen henkilöliikenteen palveluita vuosina 2024–2027 yhteensä 4.4 miljoonalla eurolla. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että kaupunkiseutu toteuttaa tässä sopimuksessa esitettyjä joukkoliikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteitä. Kunnat tavoittelevat joukkoliikenteen palvelutason kehittämistä ja matkustajamäärien lisäämistä seuraaviin kokonaisuuksiin sisältyvillä kehittämistoimenpiteillä:

- Joukkoliikennepalveluiden turvallisuutta ja esteettömyyttä kehitetään mm. ottamalla käyttöön kuulutukset pysäkeillä ja busseissa, ottamalla busseissa käyttöön turvakameroita, turvanappeja ja kuljettajille turvaohjaamoja, nopeuttamalla liikennettä sekä kehittämällä häiriötiedottamista.
- Matkaketjuja parannetaan kehittämällä pyöräpysäköintiä pysäkeille, kehittämällä vaihtopysäkkejä ja lisäämällä vuorotarjontaa.
- Puhdasta kalustoa ja käyttövoimia edistetään siten, että paikallisliikenne on puhdasta vuoteen 2030 mennessä ja päästötöntä vuoteen 2035 mennessä.
- Selvitetään vyöhykejärjestelmän yksinkertaistaminen.

Edistyminen

Kalusto uusiutuu kilpailutusten myötä. Kaupunkiliikenteen kilpailutuksessa on vaadittu turvakamerat ja -ohjaamot sekä järjestelmät, jotka mahdollistavat matkustamokuulutukset. Uusi sopimus alkaa 2026 kesäkuussa, jolloin kalusto uudistuu noin 30 auton osalta ja sähköbussien osuus kaupunkiliikenteen kalustosta kasvaa noin 20 prosentista vajaaseen 60 prosenttiin ja loppuosa kaupunkiliikenteestä liikennöidään uusiutuvalla biodieselillä.

Esteettömyyttä ja matkaketjuja parannetaan pysäkeillä, kun pysäkkijärjestelyitä päivitetään vuosittain 150 000 € määrärahalla. Lisäksi vuosina 2025-26 Kuopion kaupunki rakentaa 2026 aloittavien runkolinjojen infrastruktuurikohteita noin 2 miljoonalla eurolla. Pysäkeille on tullut uusia pyöräpysäköintimahdollisuuksia, 40 näyttöä ja kuulutusnappeja lisätään keskeisten alueiden pysäkeille. Vaihtopysäkkialueita on kehitetty mm. Matkakeskuksella Puijonkadulla sekä Savilahdessa Niiralankadun yhteydessä, mikä mahdollistaa entistä sujuvamman liittymisen kauko- ja seutuliikenteestä paikallisliikenteeseen. Joukkoliikennettä nopeutetaan kaistajärjestelyillä ja kehittämällä liikennevaloetuksia. Suonenjoella uudistettu kaksi pysäkkikatosta joista toisessa myös pyöräpysäköinti.

Vuorotarjontaa lisätään vuonna 2026 kesäkuusta aloittavien runkolinjojen myötä noin 1,5 miljoonalla eurolla vuodessa.

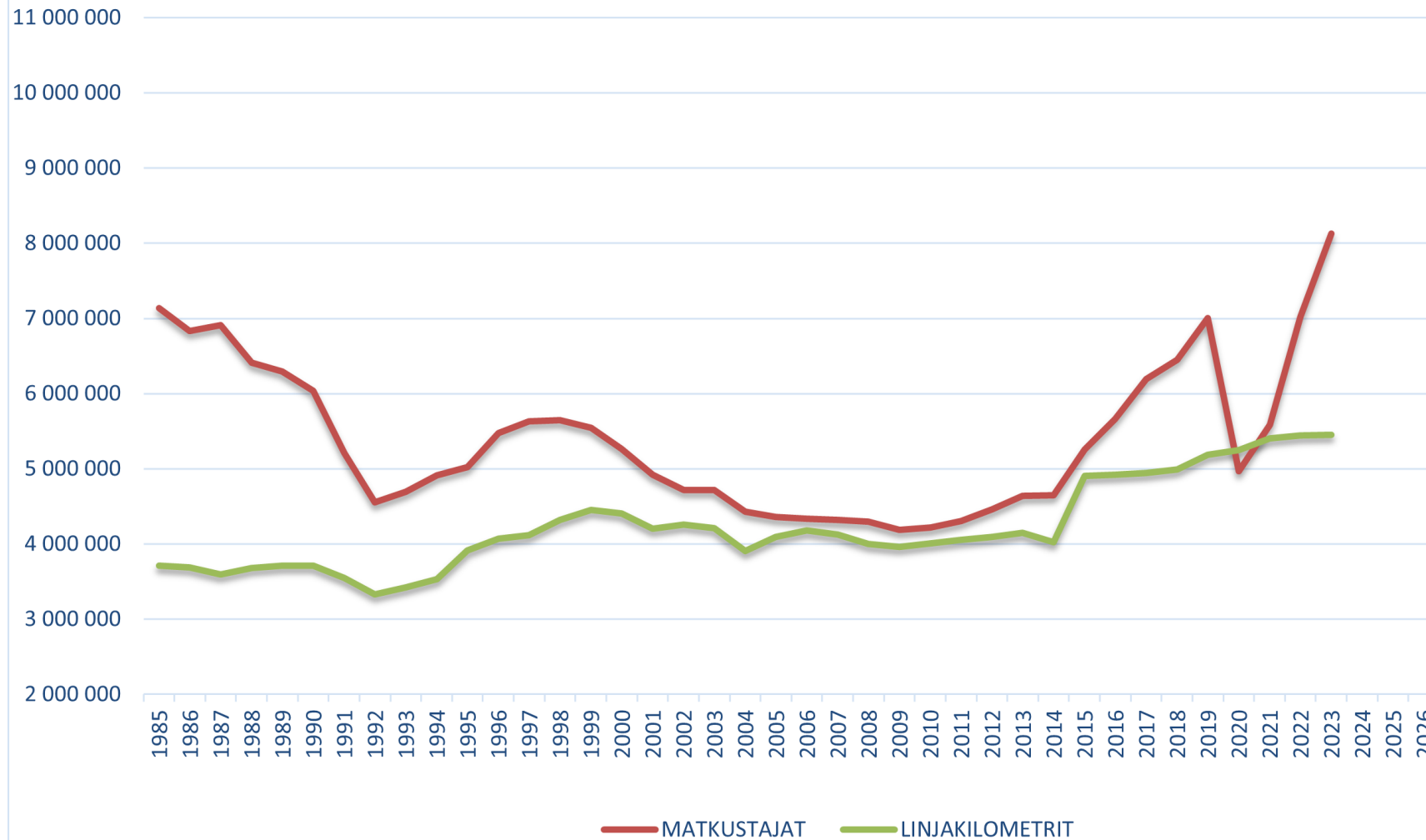

Vyöhykejärjestelmän yksinkertaistaminen on esillä joukkoliikenneohjelma 2035:ssä ja tulevien vuosien toimenpiteenä.

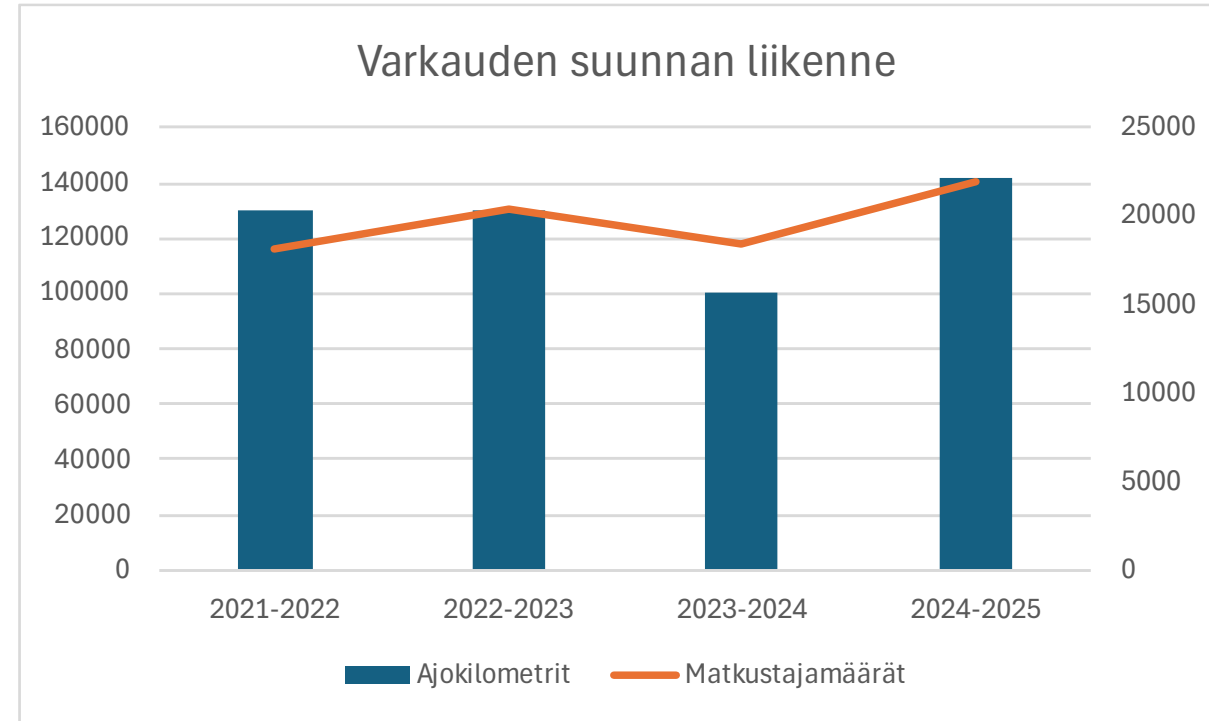
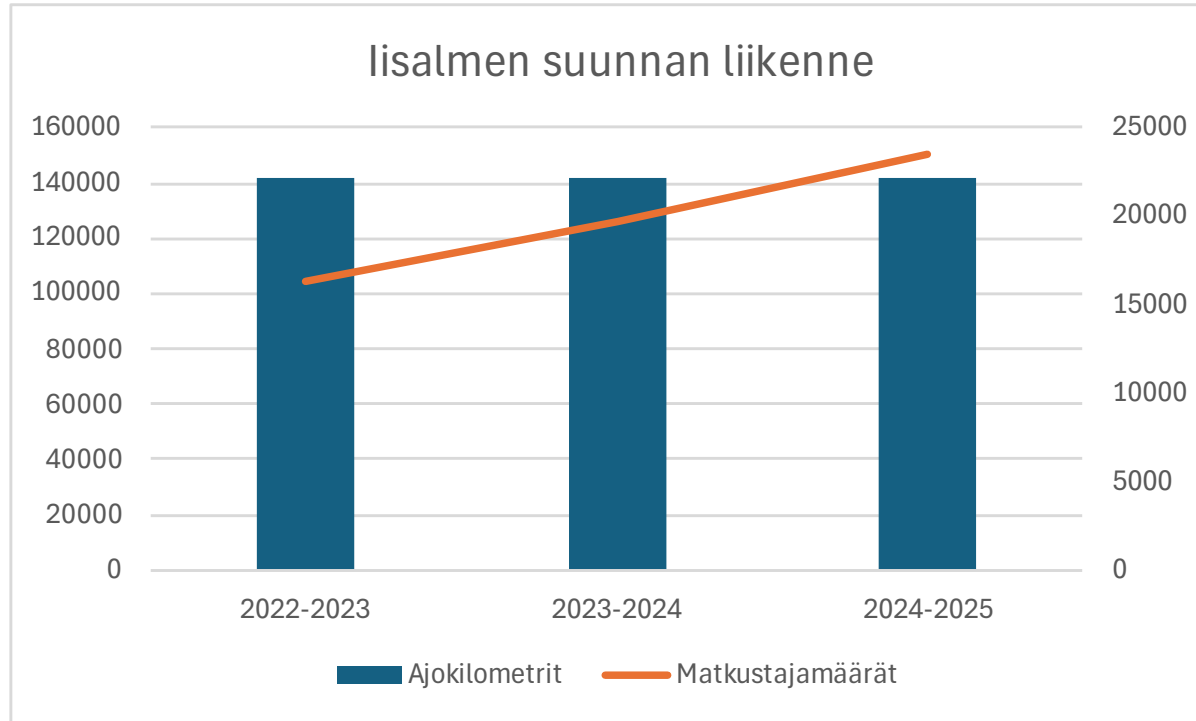

Valtion joukkoliikenneavustuksen vuoden 2024 maksatuspäätöstä 1,1 miljoonaa euroa odotetaan.

Paikallisliikenteen matkustajamäärien ja vuorokilometrien kehitys 1985 - 2023

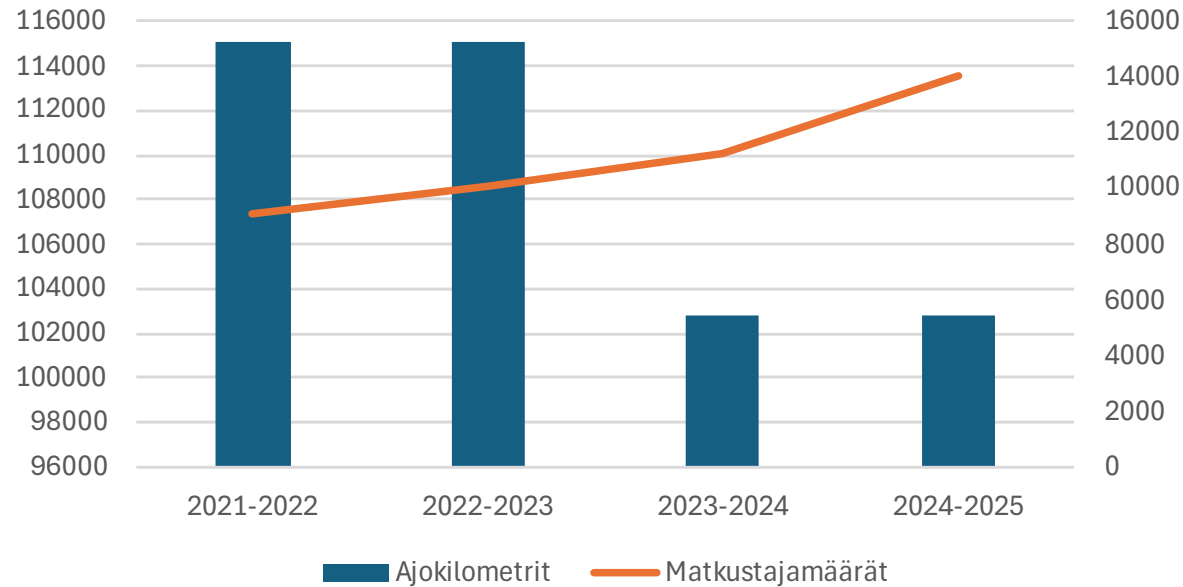

Joukkis - joukkoliikenteen kehityskuva – vt5

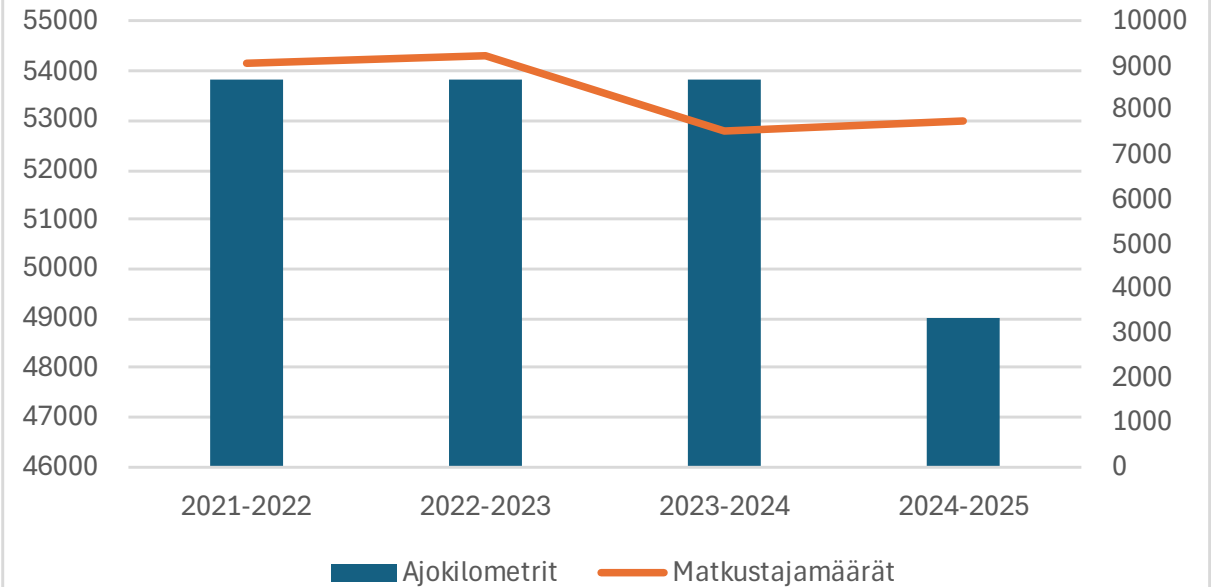

Joukkis - joukkoliikenteen kehityskuva – vtg

Suonenjoen suunnan liikenne

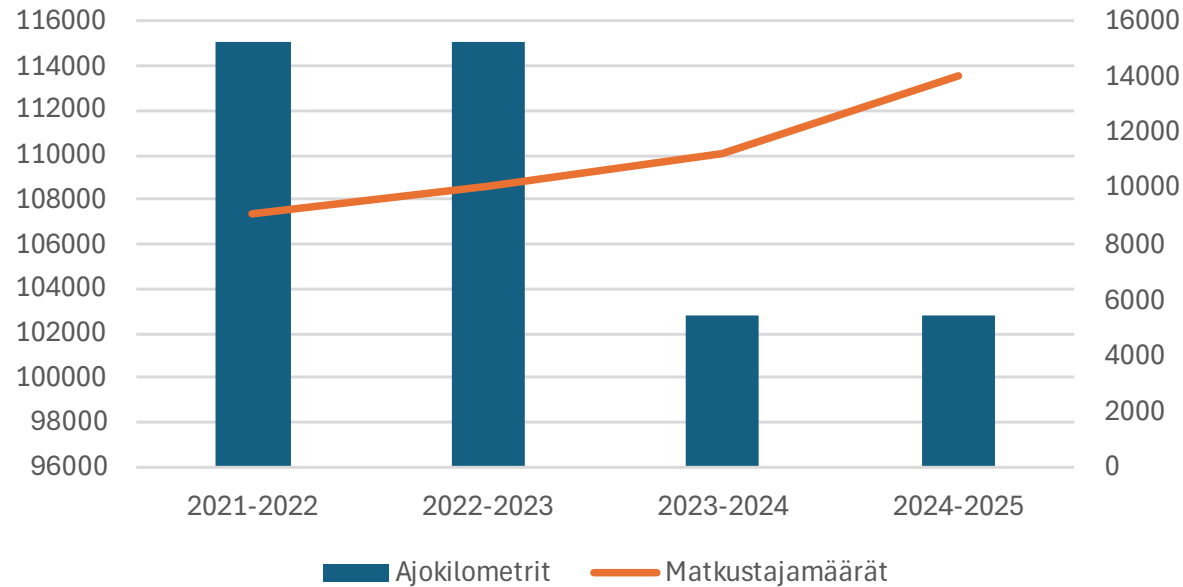

Joensuun suunnan liikenne

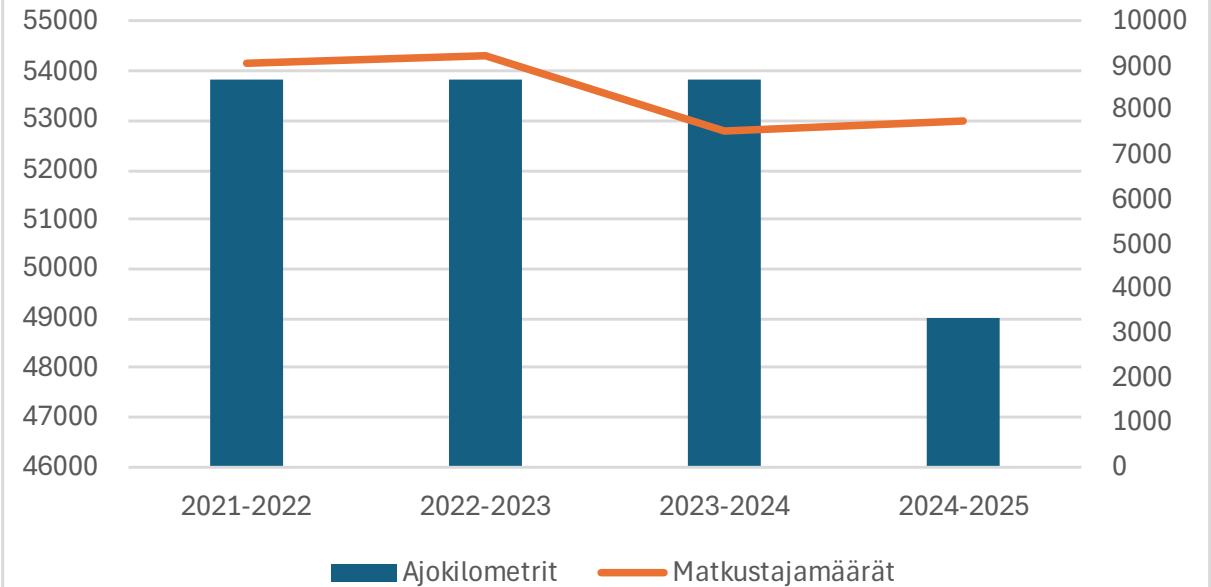

Joukkis - joukkoliikenteen kehityskuva – vtg

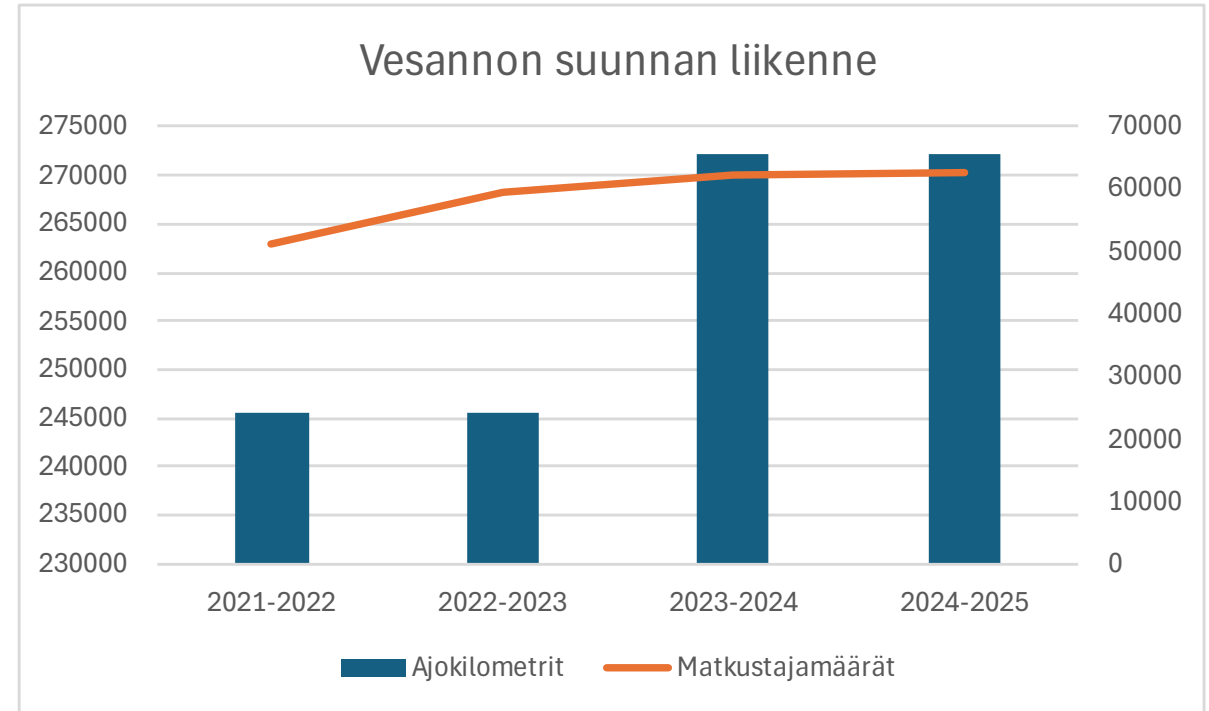
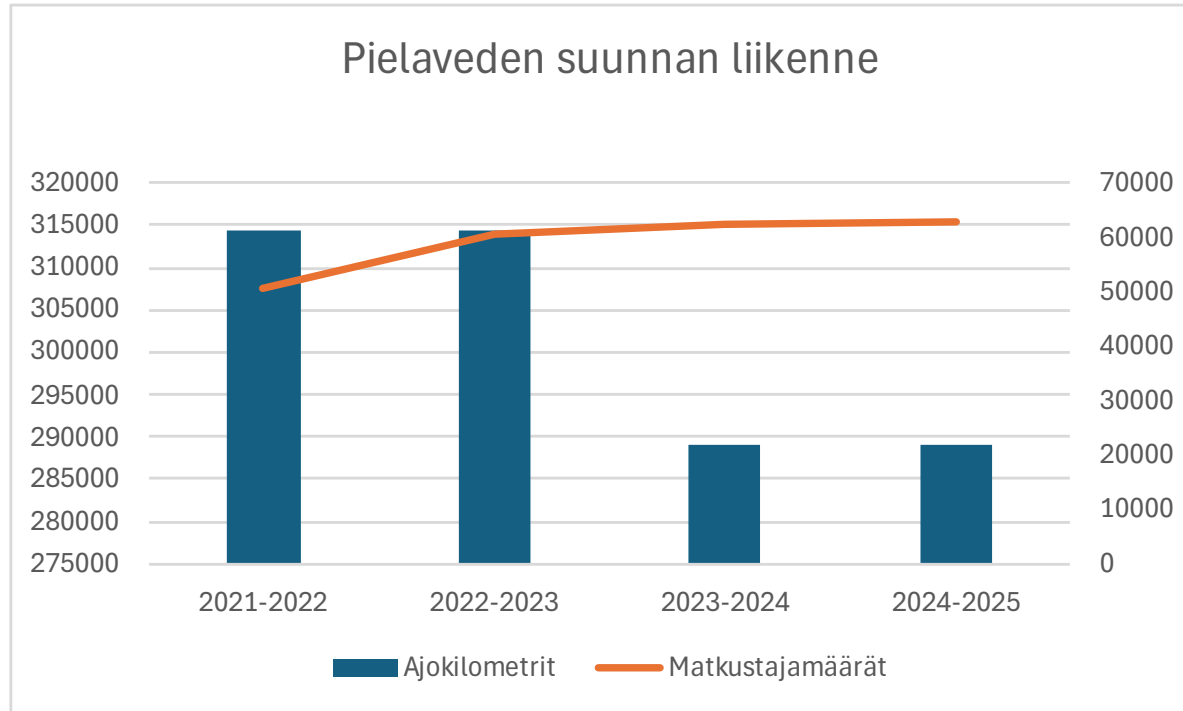
Suonenjoen suunnan liikenne

Joensuun suunnan liikenne

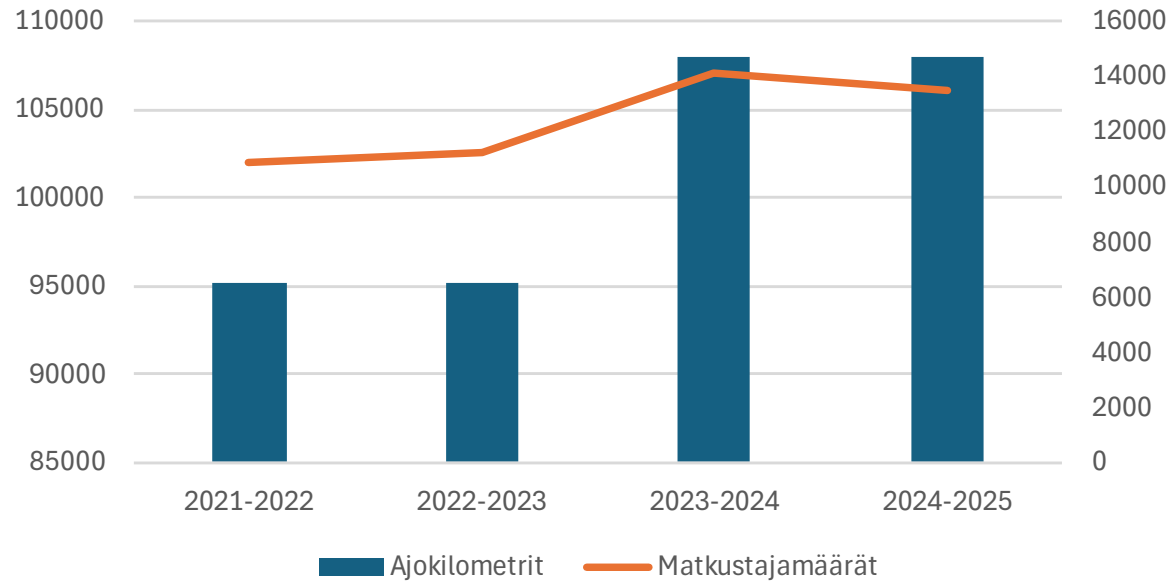

Joukkis - joukkoliikenteen kehityskuva – kt77 ja mt551

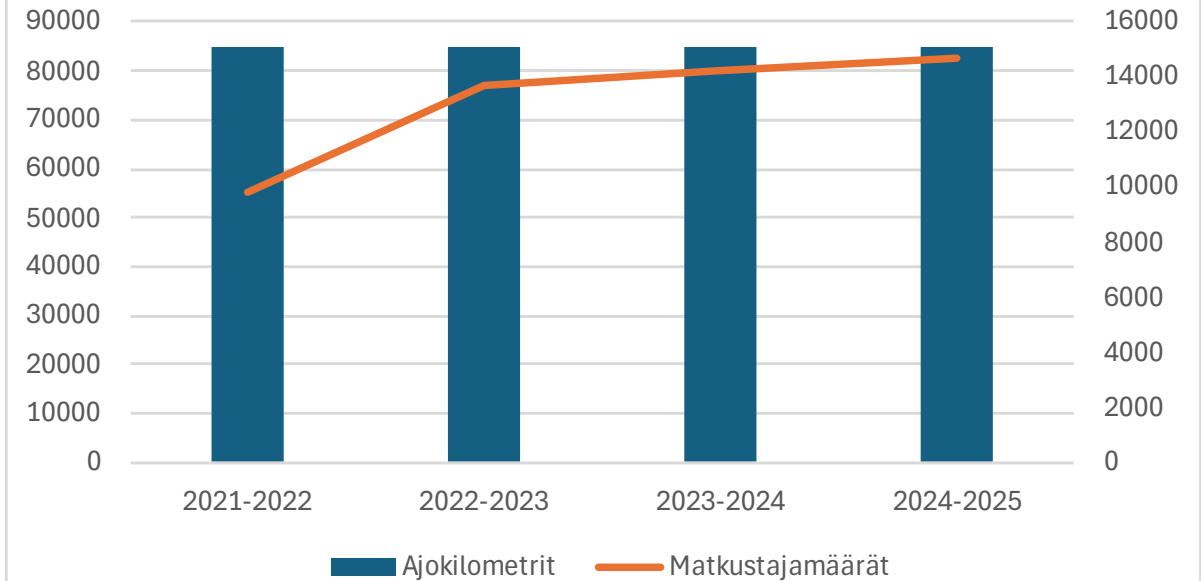

Joukkis - joukkoliikenteen kehityskuva – mt576 ja kt75

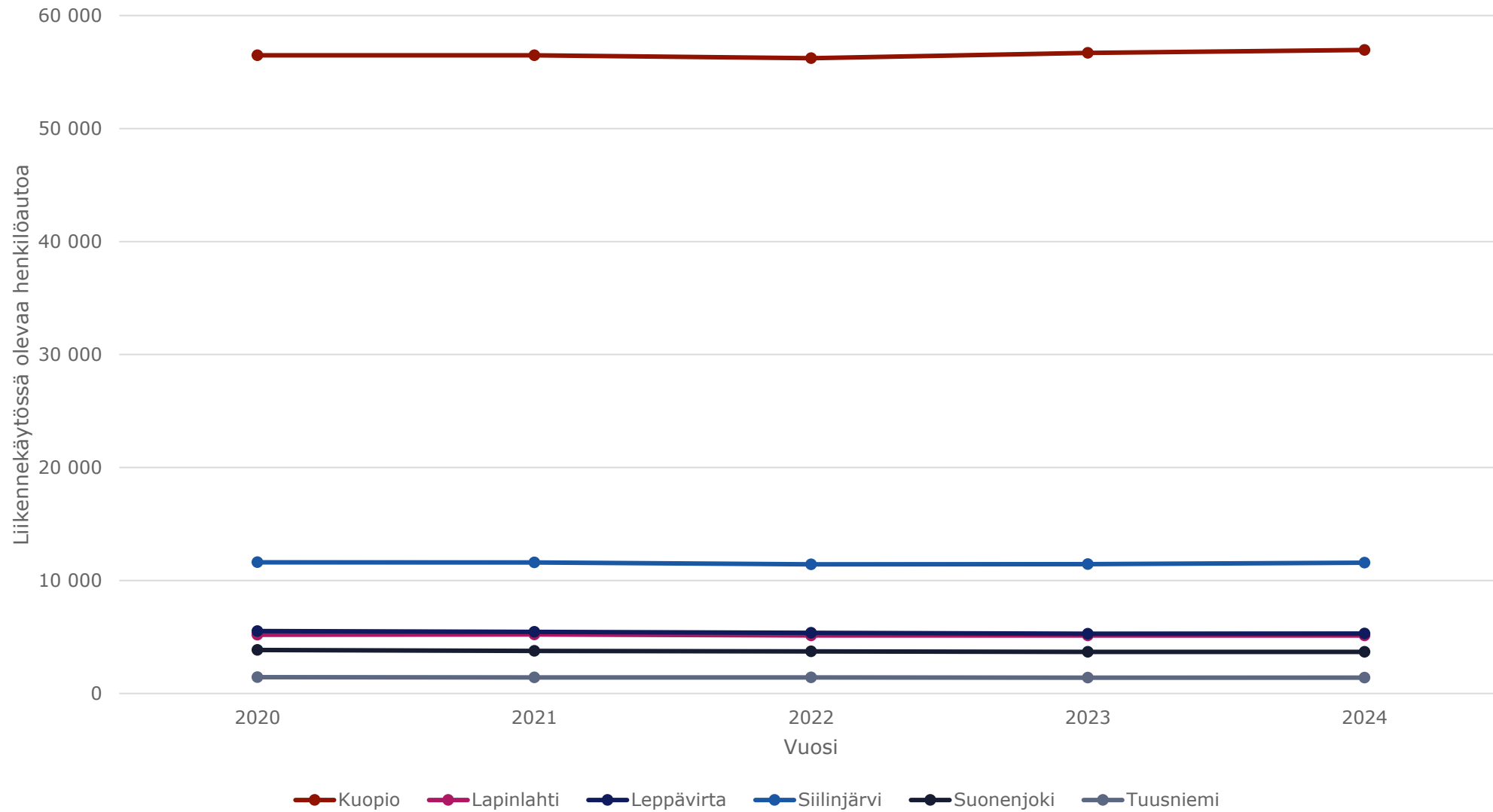
Varpaisjärven suunnan liikenne

Nurmeksien suunnan liikenne

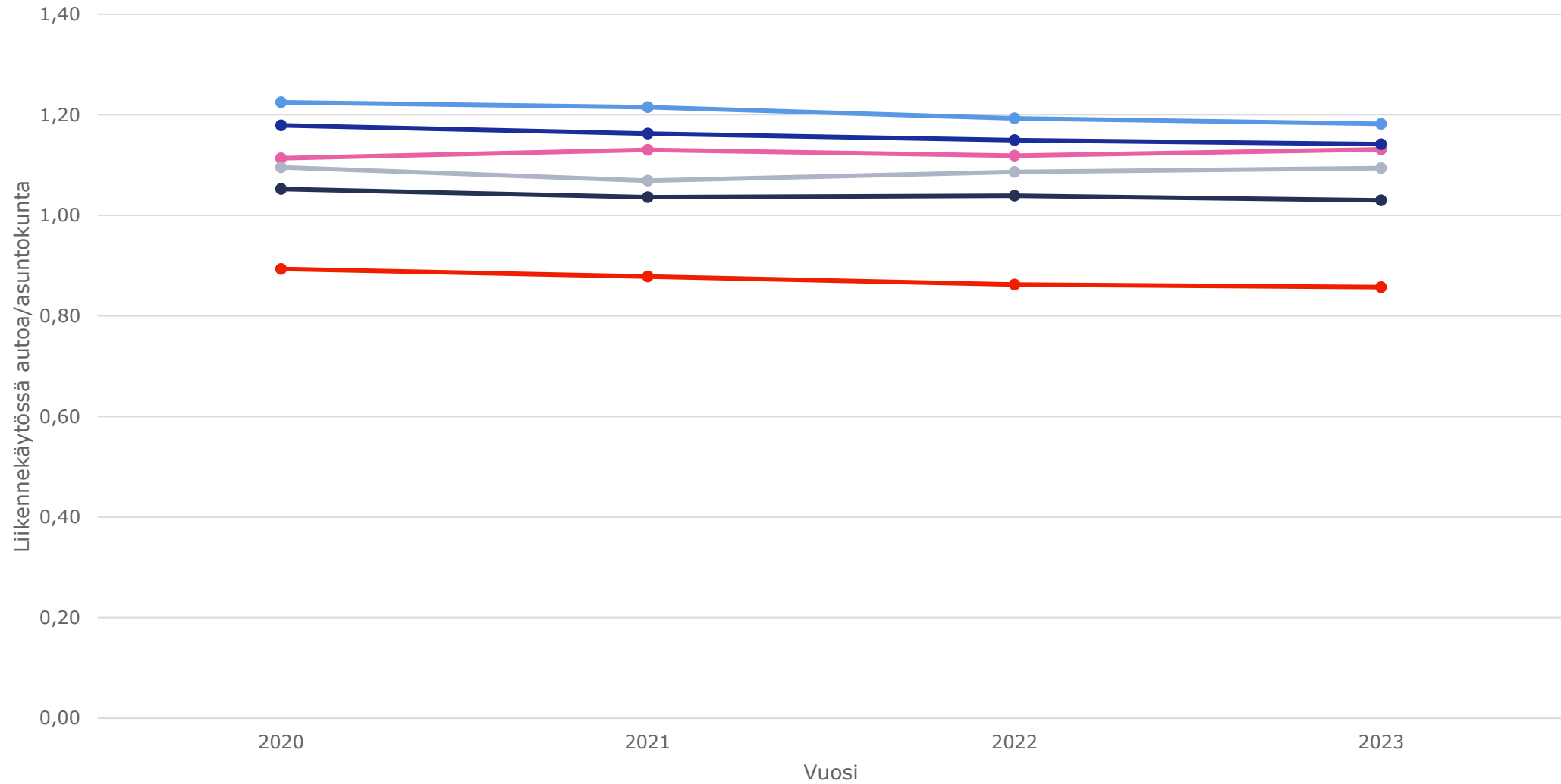

Henkilöautot yhteensä

Lähde: Traficom

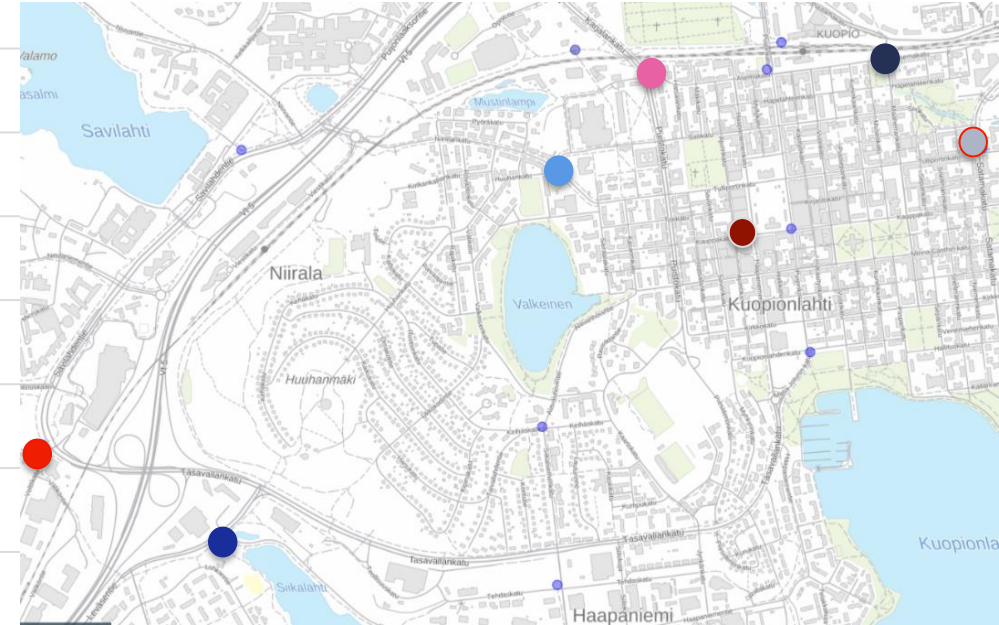
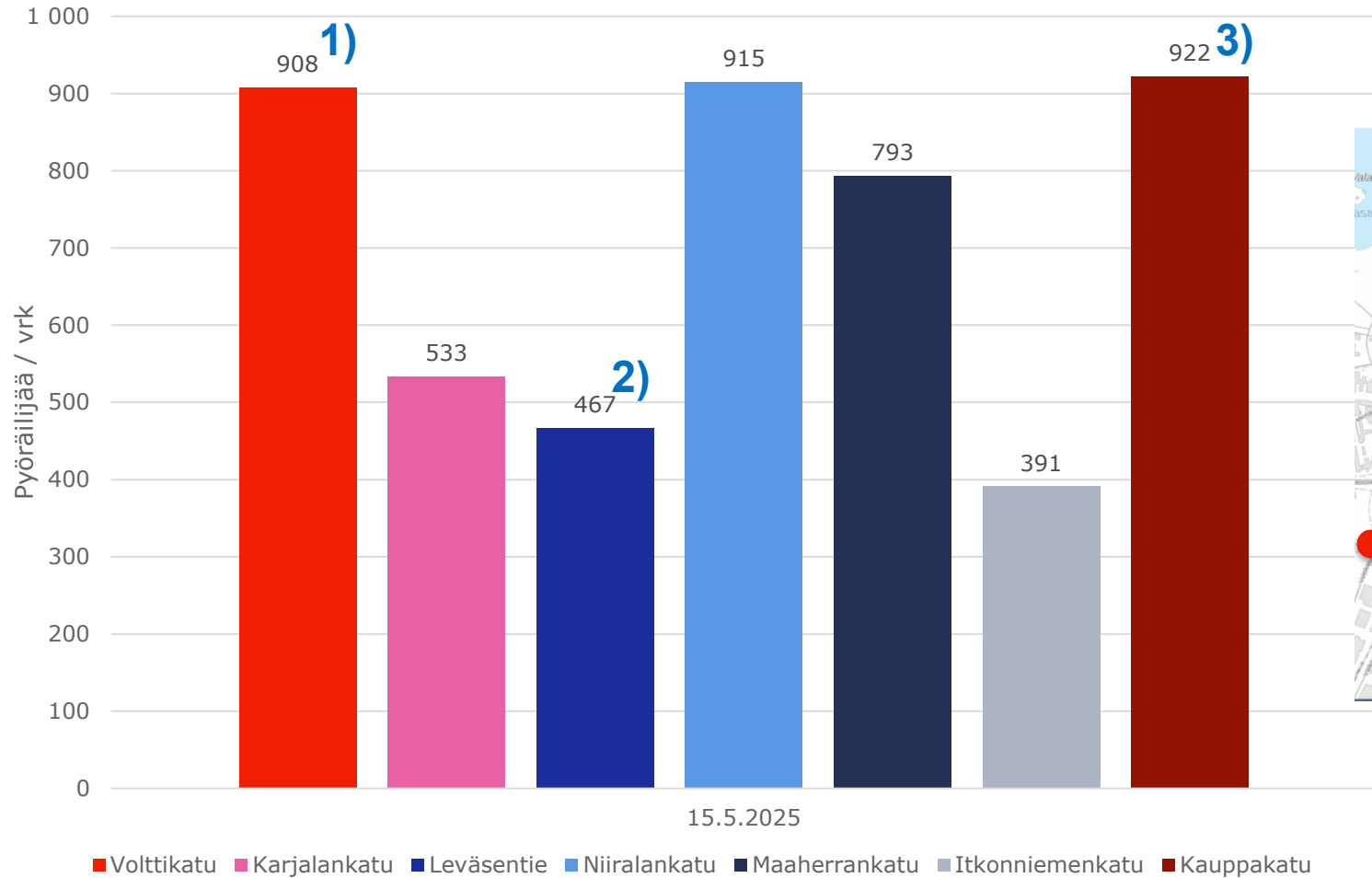
Autoistumisaste

Kuopio Lapinlahti Leppävirta Siilinjärvi Suonenjoki Tuusniemi

Lähde: Traficom/Tilastokeskus

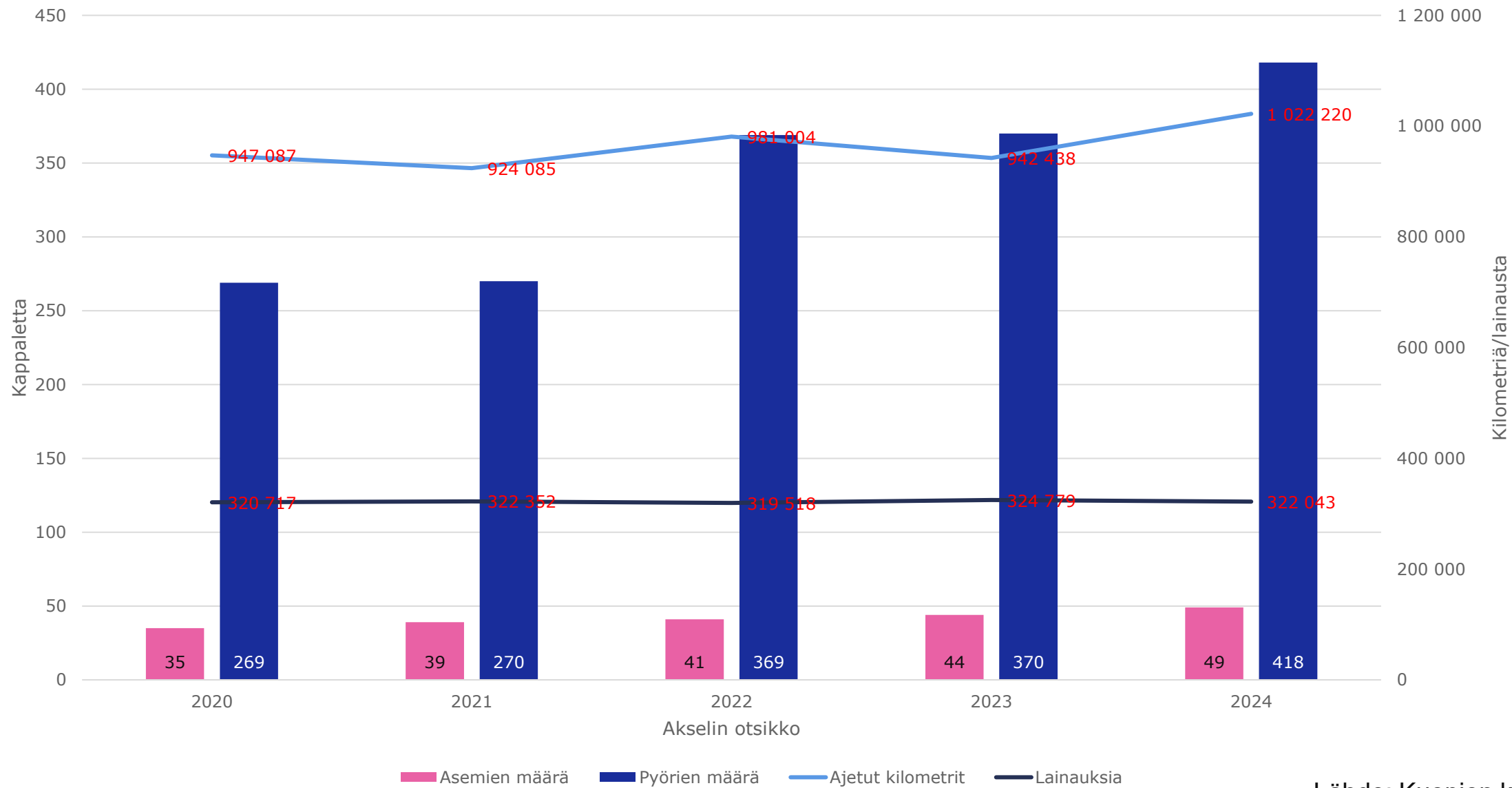
Kuopio - Pyöräilijämäärät laskentapisteissä

- 1) = laskentatarkkuus toisella ajosuunnalla ~63%
- 2) = laskentatarkkuus ~55-60%
- 3) = laskentatarkkuus ~45%

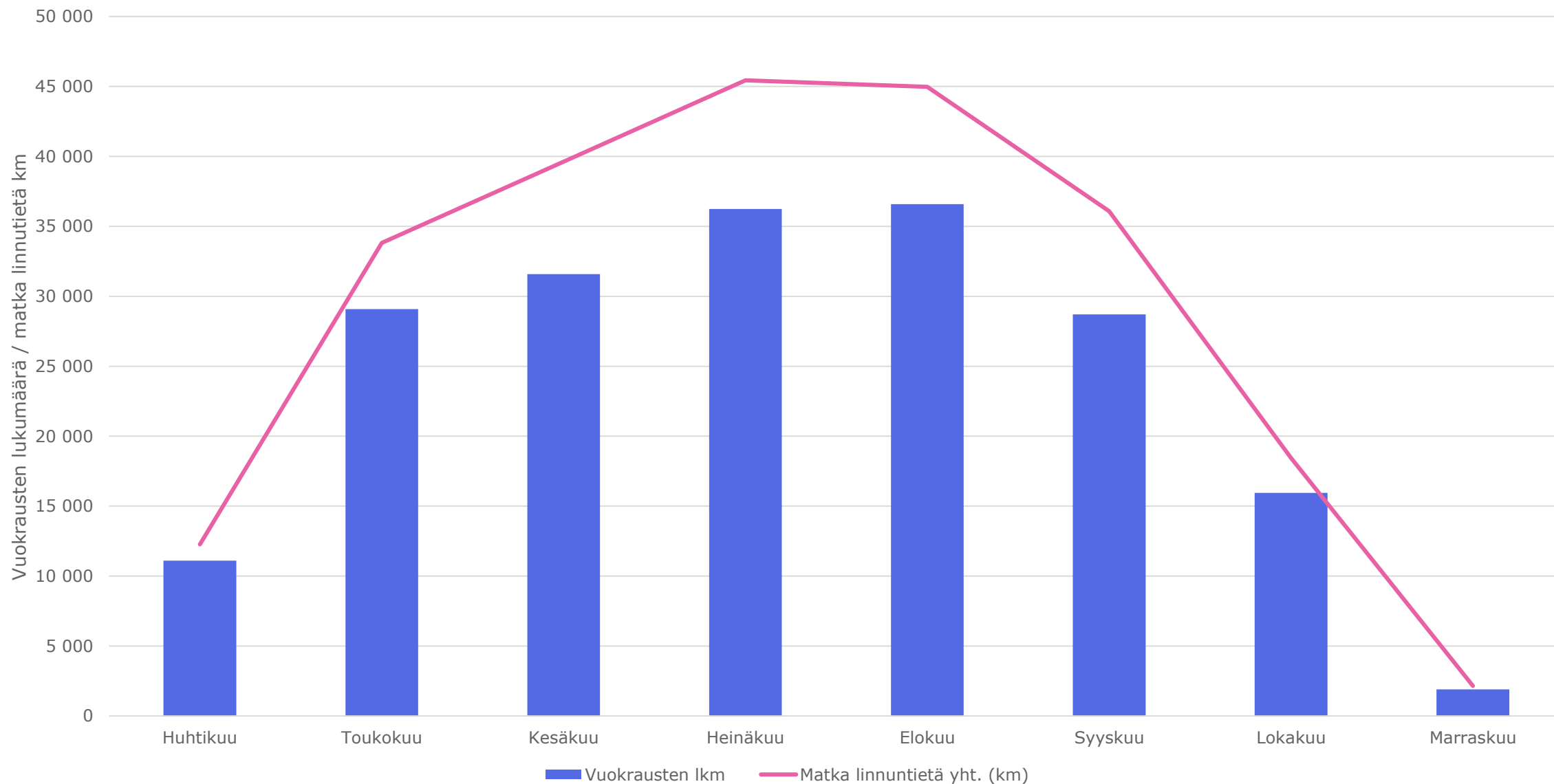
Lähde: Traficom/Tilastokeskus

Vilkku - kaupunkipyörät

Lähde: Kuopion kaupunki

Tier/Dott - sähköpotkulautojen käyttö Kuopiossa vuonna 2024

Lähde: Dott

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

10. Kuopion kaupunki ja Siilinjärven kunta edistävät pitkäjänteisenä strategisena joukkoliikenteen kehittämishankkeena kaupunkiseudun keskeisten joukkoliikenteen runkolinjojen toteuttamista. Tarkoituksena on muodostaa kaupunkirakenteen kehitymisvyöhyke, jossa joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuudet kasvavat ja maankäyttö tehostuu merkittävästi täydennysrakentamisella. Toimenpiteellä toteutetaan tarvittava katuinfrarakentaminen ja ratkaisut joukkoliikenteen saavutettavuuteen sekä kalustosopimukset mahdollistamaan joukkoliikenteen runkolinjojen aloitus vuonna 2026 ja aloitetaan niiden toisen vaiheen suunnittelu. Lisäksi hankkeessa toteutetaan laajempi maankäytöllinen nykyisten lähiöiden, merkittävien täydennysrakentamisen alueiden ja keskustan kehittämissuunnitelma, jolla mahdollistetaan kaupunkirakenteen tiivistäminen kestävästi asuminen - työpaikat - palvelut - liikenne –kokonaisuutena. Kehittämissuunnitelman tavoitteena on muodostaa tiiviin kaupunkirakenteen elinvoimavyöhyke, joka mahdollistaa aikatauluttoman liikkumisen joukkoliikenteellä. Kehittämissuunnitelman arvioitu kesto on kokonaisuudessaan noin 15 vuotta ja sen ensimmäinen vaihe toteutetaan vuosina 2024-2027. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa Kuopion kaupunki ja kaupunkiseudun joukkoliikennetoimija toteuttavat mm. runkolinjojen käynnistämisen edellyttämät katuinframuutokset sekä kalustohankintojen sopimukset ja laativat kaupunkikehityshankkeen kehitysvaiheen suunnitelmat ja ensimmäisten maankäyttöhankkeiden edellyttämiä katuinframuutoksia. Valtio selvittää katuverkkoa koskevien valtioavustuskäytäntöjen kehittämistä. Tavoitteena on mm. selvittää, olisiko nykyisten raitiotiehankkeisiin kohdistuvien avustusten ohella mahdollista avustaa myös esimerkiksi bussiliikenteen infrastruktuuria kuntien katuverkolla.

Edistyminen

Hankekokonaisuuden projektointi, kehittämissuunnitelman tekeminen ja yleisesti vaikuttavampi eteneminen alueella tapahtuvat hitaasti kaupungin vähäisten resurssien vuoksi; työtä tehdään omatoimen ohella eikä investointitahtia ole mahdollista kiihdyttää. Kokonaisuuden kehittämissuunnitelman laatiminen on käynnissä ja sen 1.versio on tarkoitus viedä KH hyväksyttäväksi 12/2025 strategiapäivityksen jälkeen. Runkolinjojen kehittäminen, alueen muu suunnittelu ja investoinnit yleisesti etenevät kaupungin resurssien määrittäminen aikataulujen puitteissa.

Rahoituksen osalta on jätetty 2 EAKR hakemusta (investointihanke ja kehittämissuunnitelma). Valtiolta ei ole tullut tietoa valtioavustuskäytäntöjen kehittämisestä.

LVM:ssä valmistelussa arviomuistio liikenteen infra-avustusten kehittämisestä ja säädösmuutosten arvioinnista.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

11. Valtio osoittaa yhteensä 10 miljoonaa euroa vuosina 2025-2028 valtion väyläverkon pieniin parantamishankkeisiin seudulla. Hankkeiden tulee käynnistyä vuoden 2028 loppuun mennessä ja niiden toteutus voi jatkua vuodelle 2029. Näillä yhteisrahoitteisilla hankkeilla edistetään liikenneturvallisuutta, kestävää liikkumista ja yhdyskuntarakennetta sekä muita MAL-sopimuksen tavoitteita. Rahoitusta voidaan kohdentaa valtion maanteiden ja rautateiden parantamisinvestointien suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä valtion liikenneväylien yhteydessä olevien liityntäpysäköintialueiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Kuntien rahoitusosuuksia voidaan käyttää myös näiden valtion väylähankkeiden toteuttamisen edellyttämiin katujärjestelyihin. Hankekokonaisuus rahoitetaan valtion ja kuntien kesken kustannusjaolla 50 % / 50 %. Edistettävistä hankkeista sovitaan jatkuvassa liikenne-järjestelmätyössä seudun kuntien, Väyläviraston ja ELY-keskuksen yhteistyönä osana MAL-sopimuksen toimeenpanoa. Rahoitusta voidaan käyttää myös seudun runkolinjaston kehittämiseen yllä mainituin ehdoin.

Edistyminen

Käynnistetty 3/2025 Pohjois-Savon liiton rahoituksella "Kuntien liikenneympäristöjen kehittämissuunnitelman laatiminen (MAL-sopimuksen toimeenpano)" -hanke. Hankkeen yksi lähtökohta on rahoituksen (10 +10 M€) ohjaaminen seudulla mahdollisimman tehokkaasti ja kuntien kannalta tasapuolisesti. Hankkeen päätavoitteena on tuottaa konkreettinen toteuttamissuunnitelma Kuopion seudun MAL-sopimuskuntien keskeisten taajamien liikenneympäristöjen kehittämiseksi. Seudulla on laadittu kattavasti liikenteeseen liittyviä strategioita, selvityksiä ja järjestelmätason suunnitelmia. Tämän hankkeen tavoitteena on varmistaa, että taajamien kehittämistoimenpiteet saadaan toteutukseen ja ne tukevat seudulla yhteisesti sovittuja strategisia tavoitteita. Hankkeen toimenpiteet on jaettu alustavasti kuuteen työvaiheeseen. Hankkeen tuloksena kaikilla hankealueen kunnilla ja Pohjois-Savon ELY-keskuksella on yhteisesti hyväksytty ja kuntien kannalta tasapuolinen toimenpidesuunnitelma taajamien liikenneympäristöjen parantamiseksi vuosina 2026–2028. Suunnitelman pohjalta kunnilla ja ELY-keskuksella on riittävät tiedot toimenpiteiden viemiseksi päätöksentekoon. Päätöksentekijävuorovaikutuksella on varmistettu, että kuntien luottamushenkilöt ja ELY-keskuksen johto ovat osallistuneet toimenpiteiden priorisointiin ja valintaan sekä sitoutuneet niiden edistämiseen päätöksenteossa.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

12. Puhtaan siirtymän edistäminen liikenteen keinoin. Leppävirran Riikinnevan kiertotalousalueen kannalta tarpeellisten maantieyhteyksien suunnittelusta vastaa valtio. Kiertotalousalueen sisäisistä yhteyksistä vastaavat alueen toimijat. ELY -keskus tarkastelee mahdollisen uuden maantieyhteyden tarpeen, toteuttamisvaihtoehdot, niiden vaikutukset sekä kustannukset vuonna 2025 laadittavassa valtatie 5 Varkaus-Leppävirta keskikaiteellistamisselvityksessä.

Kuopion kaupunki edistää Heinälamminrinteen kiertotalousalueen kokonaissuunnittelua. Lisäksi Kuopion kaupunki edistää Savilahden alueen toimimista vähähiilisten, innovatiivisten ja kiertotaloutta edistävien ratkaisujen kokeilualustana.

Lapinlahti laatii selvityksen Suoniemen alueen potentiaalista kiertotalous- ja elinkeinojen kehittämisen alueena (JTF-hanke). Alueella sijaitsee Lapinlahden nykyinen jätevedenpuhdistamo. Alue vaatii tie- ja muun infran sekä Suoniementien ja maantien 5646 liittymän parantamista.

Edistyminen

Pohjois-Savon ELY-keskus on käynnistänyt valtatie 5 Varkaus-Leppävirta keskikaiteellistamisselvityksen päivittämisen, missä tarkastellaan uuden suuremman maantieyhteyden toteuttaminen Leppävirran Riikinnevan kiertotalousalueelle.

Heinälamminrinteen kiertotalousalueen kokonaissuunnittelu on edennyt aikataulussa. Alueen nykytilaselvitys valmistunut ja hankesuunnitelman laatiminen käynnistynyt millä luodaan pohjaa alueen maankäytön suunnittelulle. Hepomäen osalta alueen asemakaavaprosessi käynnistynyt (OAS-vaiheessa).

Lapinlahdella Suoniemen liittymän suunnittelu alkanee vielä v. 2025 puolella. Toteutus vuosina 2026-2027. Kaavaprosessi alkanee syksyllä alueella ja siten yksityistie muuttuisi kaduksi (iso hanke). Alueen kehittyminen näyttää valoisalta. Hankerahalla biotermiinalialueet saattavat alkaa laajentua jo syksyllä ja sitä kautta liikenne(raskas) lisääntyisi entisestään. Biokaasulaitoksen suunnittelu voi olla esiselvitysten mukaan mahdollinen lähitulevaisuudessa.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

13. Kunnat huomioivat sähkön ja vedyn yleisesti saatavilla olevien tieliikenteen jakeluasemien rakentamisen tarpeen maankäytön suunnittelussa. Seudun kunnat mahdollistavat maankäytössä, että vuoteen 2025 mennessä seudulla on vähintään 1 alue raskaan kaluston sähkön latausasemalle ja vuoteen 2030 mennessä 1 alue vedyn tankkausaseman tarpeisiin. Sähkön jakeluverkon kapasiteetin osalta raskaalle liikenteelle osoitettavilla alueilla huomioidaan vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuuria koskevan EU-asetuksen (AFIR) mukaiset latauspisteiden antotehotavoitteet. Lisäksi kunnat varmistavat, että seudulta löytyy vähintään kaksi aluetta nesteytetyn metaanin jakelun tarpeisiin. Raskaan liikenteen osalta julkista sähkön latausinfraa ja varautumista vedyn/kaasun jakeluasemien tuloon edistetään lähtökohtaisesti raskaan liikenteen solmukohdissa.

Edistyminen

Vedyn tankkausasema huomioidaan käynnissä olevassa Hiltulanlahden eritasoliittymäalueen asemakaavassa (Kuopio).

Nesteytetyn metaanin osalta Kuopion Pienen Neulamäen alueella toimii nykyinen kaasutankkausasema. Em. Hiltulanlahden asemakaava-alueella varaudutaan myös kaasutankkausasemaan. Lapinlahdella tulossa selvitys, varauduttaneen ainakin kaasuaseman tuloon, mahdollisesti myös vety.

Raskaan liikenteen latausasemahanke vireillä Kuopion Pienen Neulamäen alueella, toteutunee v. 2026 aikana.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide

14. Kunnat edistävät autokannan uudistumista mahdollistamalla sähkö- ja kaasuautojen latauspisteverkostoa kadunvarsilla kysynnän mukaisesti ja edistämällä yhteiskäyttöautoilua mm. pysäköintipoliittisin keinoin. Lähtökohtaisesti julkista sähkö- ja kaasun latausinfraa kehitetään yleisille pysäköintialueille tai -laitoksiin. Kunnat ja valtio kehittävät määränpäälatausta hallinnassaan olevilla pysäköintipaikoilla, kuten liikuntapaikkojen ja liityntäpysäköintien yhteydessä.

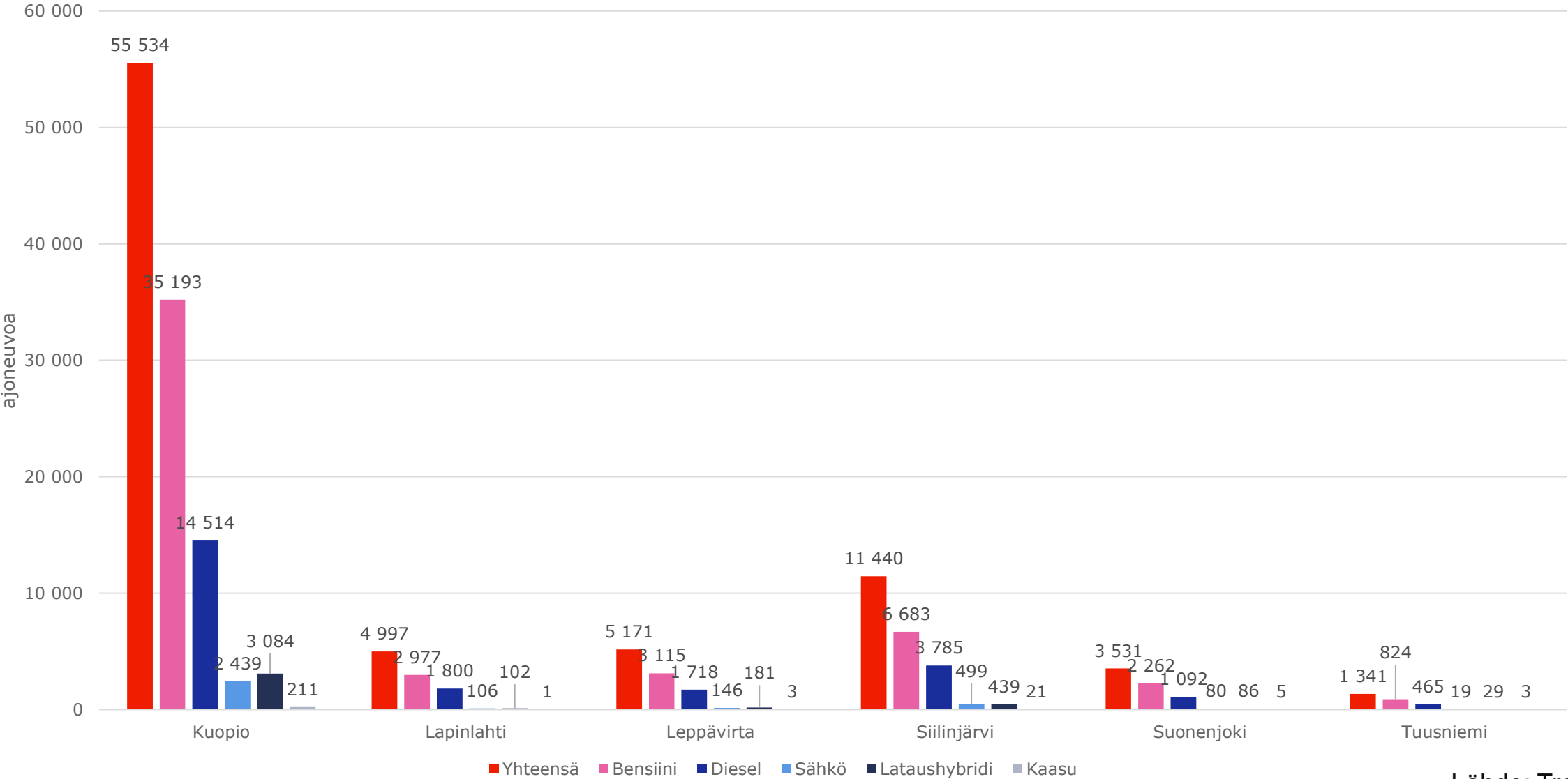
Edistyminen

Kuntien hallinnassa oleville pysäköintipaikoille toteutettu julkisia latausasemia mm. liikuntapaikkojen yhteyteen. Kuopion keskustaan laadittujen pysäköintiselvitysten periaatteiden mukaisesti pysäköintiä keskusta-alueella ohjataan ensisijaisesti pysäköintilaitoksiin, samoin julkisia latausasemia. Yleisesti latauspisteverkoston edistäminen markkinavetoisesti.

Suonenjoella rakennettu 16 latauspistettä 4 eri kohteeseen kaupungin kiinteistöillä. Lapinlahdella rakennettu latauspisteitä 13 kunnan omistamaan kohteeseen. Leppävirralla kunta toteuttanut 9 kohteeseen latauspisteitä. Kuopion kaupunki on toteuttanut kiinteistöillään yhteensä noin 100 latauspisteitä ja tulee toteuttamaan seuraavan 4 vuoden aikana noin 150 latauspistettä lisää.

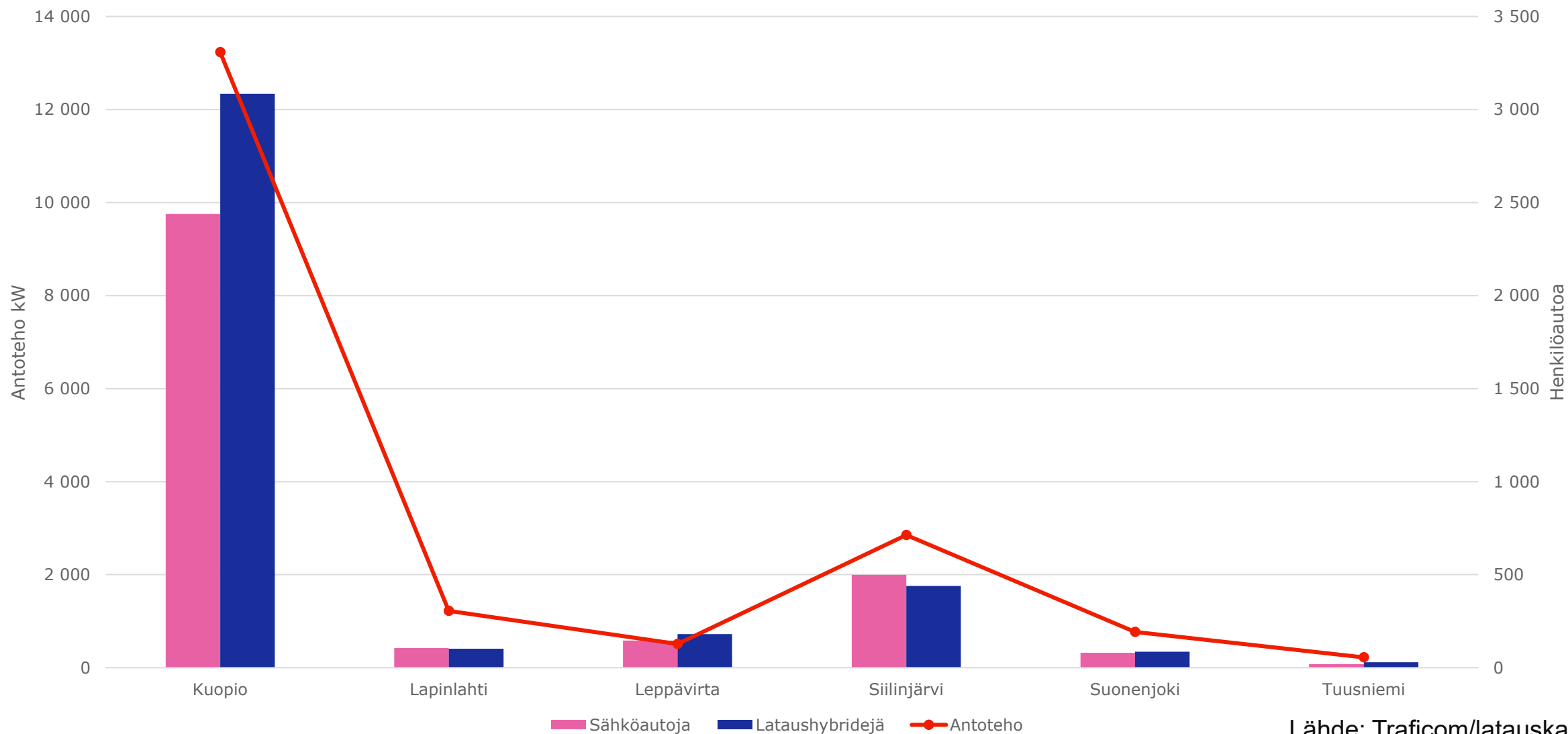
Yhteiskäyttöautojen osalta Kuopiossa valmistunut selvitys v. 2021. Yhteiskäyttöautot huomioitu myös pysäköintinormeissa (vähennykset), mutta yhteiskäyttöautot eivät ole yleistyneet.

Liikennekäytössä olevat henkilöautot käyttövoimittain 31.3.2025

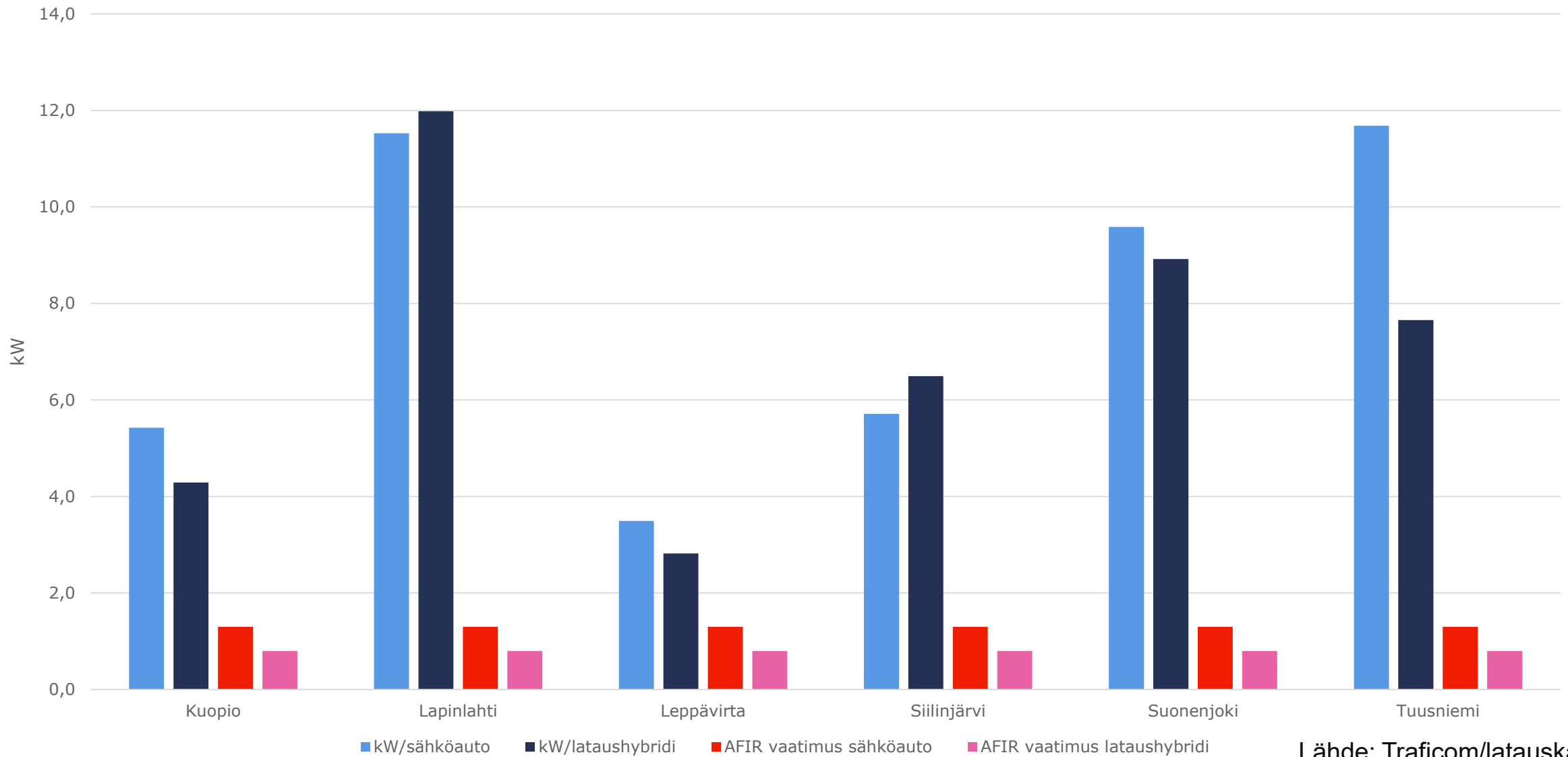
Lähde: Traficom

Liikennekäytössä olevien ladattavien henkilöautojen määrä ja latauspisteiden laskennallinen antoteho kunnittain 31.3.2025

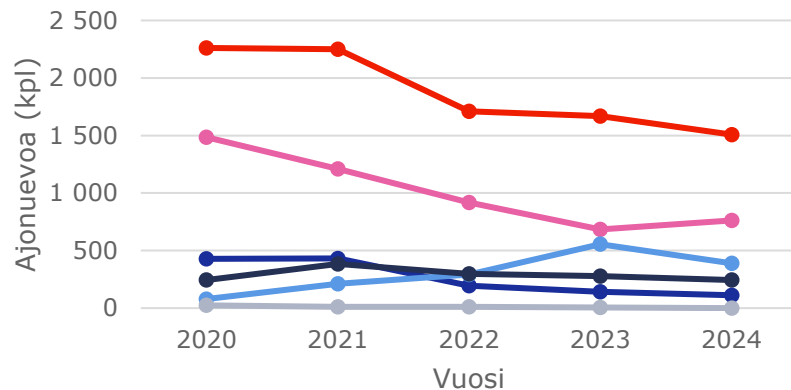
Lähde: Traficom/latauskartta.fi

Laskennallinen antoteho liikennekäytössä olevaa sähköautoa/lataushybridä kohden 31.3.2025 kunnittain

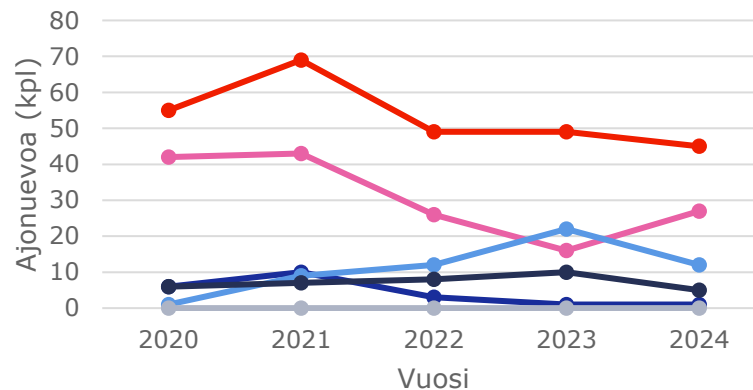
Lähde: Traficom/latauskartta.fi

Henkilöautojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Kuopio

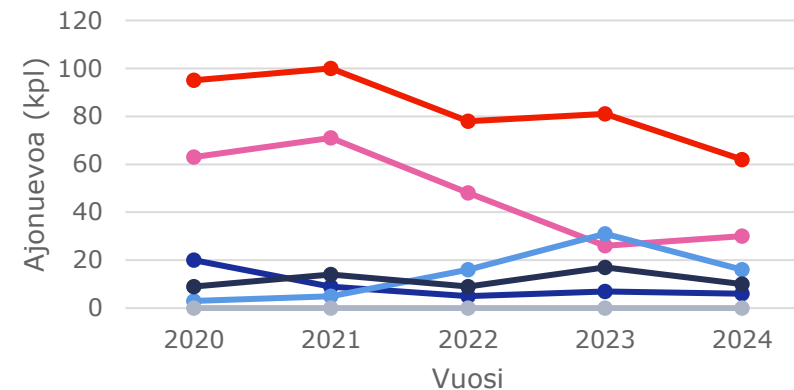
Yhteensä Bensiini Diesel
Sähkö Lataushybridit Kaasu

Henkilöautojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Lapinlahti

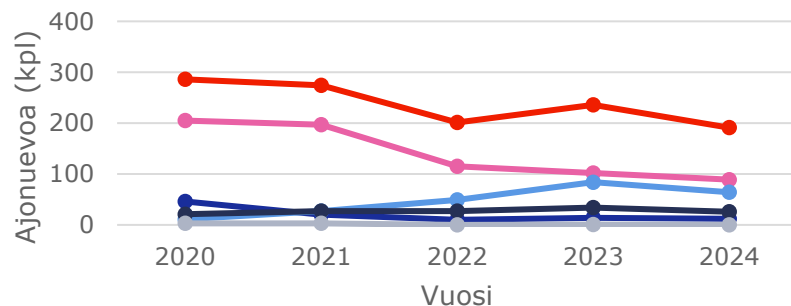
Yhteensä Bensiini Diesel
Sähkö Lataushybridit Kaasu

Henkilöautojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Leppävirta

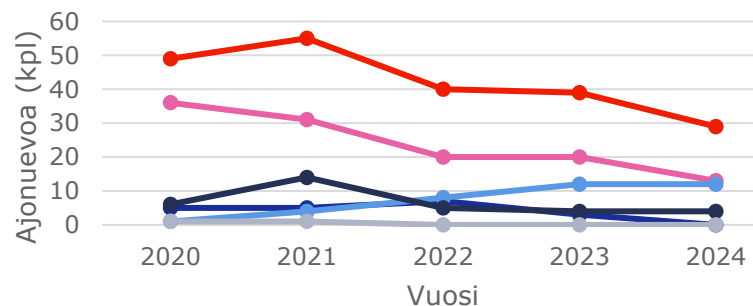
Yhteensä Bensiini Diesel
Sähkö Lataushybridit Kaasu

Henkilöautojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Siilinjärvi

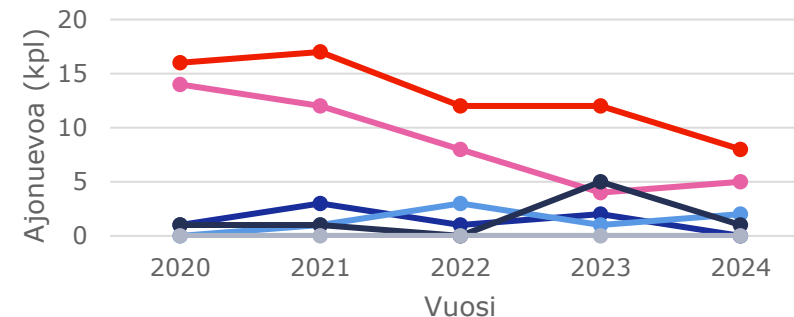
Yhteensä Bensiini Diesel
Sähkö Lataushybridit Kaasu

Henkilöautojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Suonenjoki

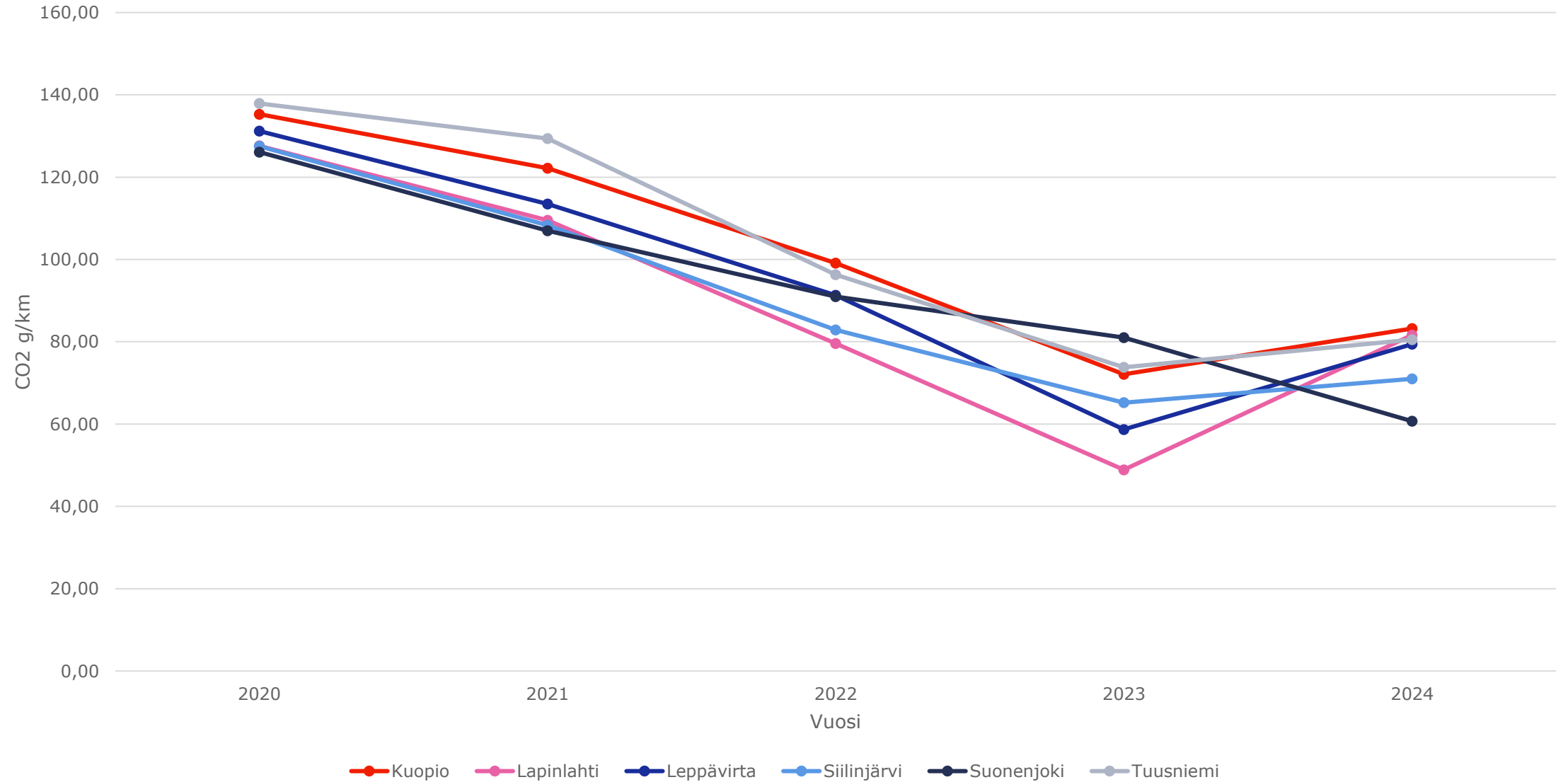
Yhteensä Bensiini Diesel
Sähkö Lataushybridit Kaasu

Henkilöautojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Tuusniemi

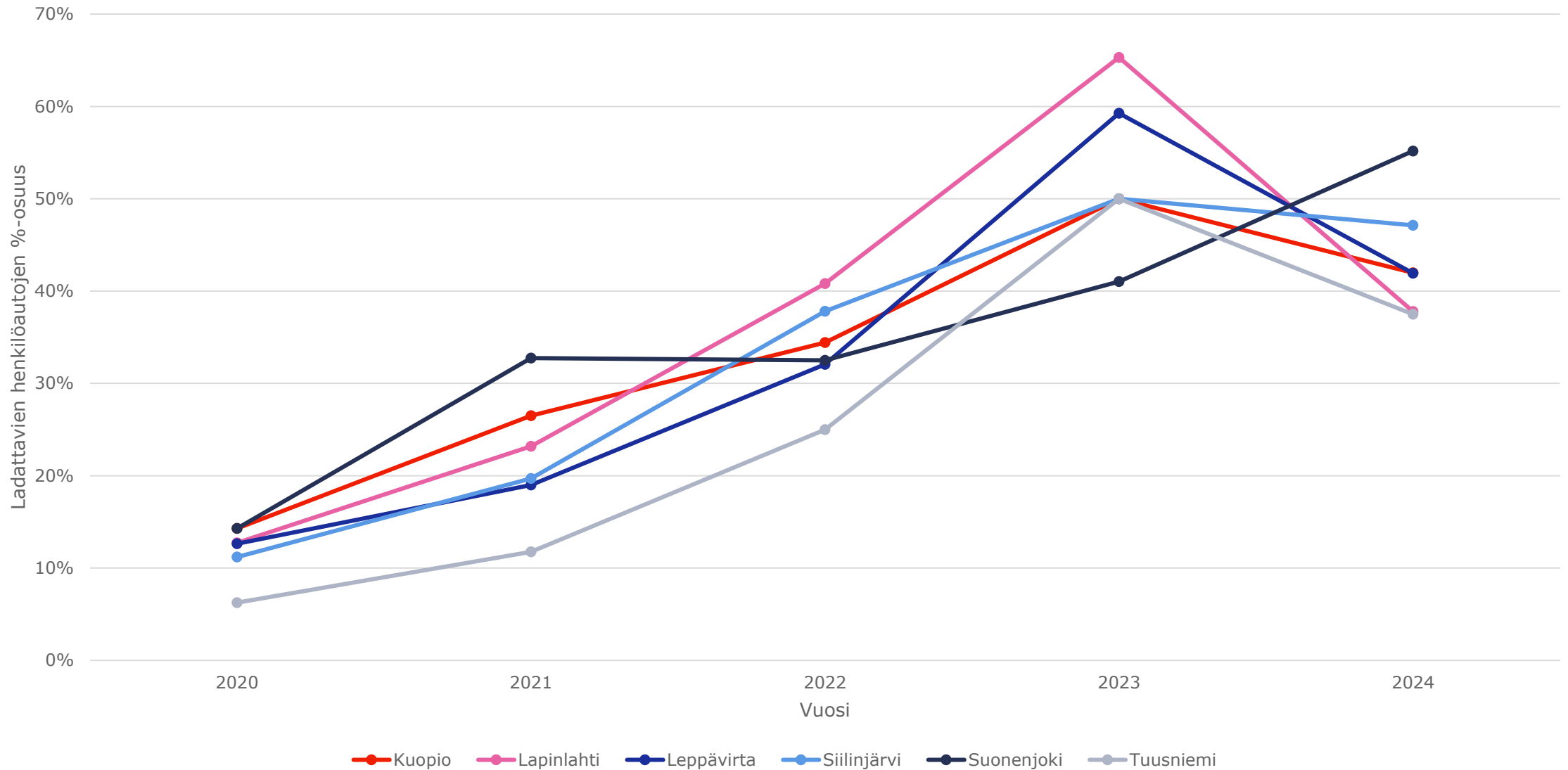
Yhteensä Bensiini Diesel
Sähkö Lataushybridit Kaasu

Ensirekisteröityjen henkilöautojen CO2-päästöarvo

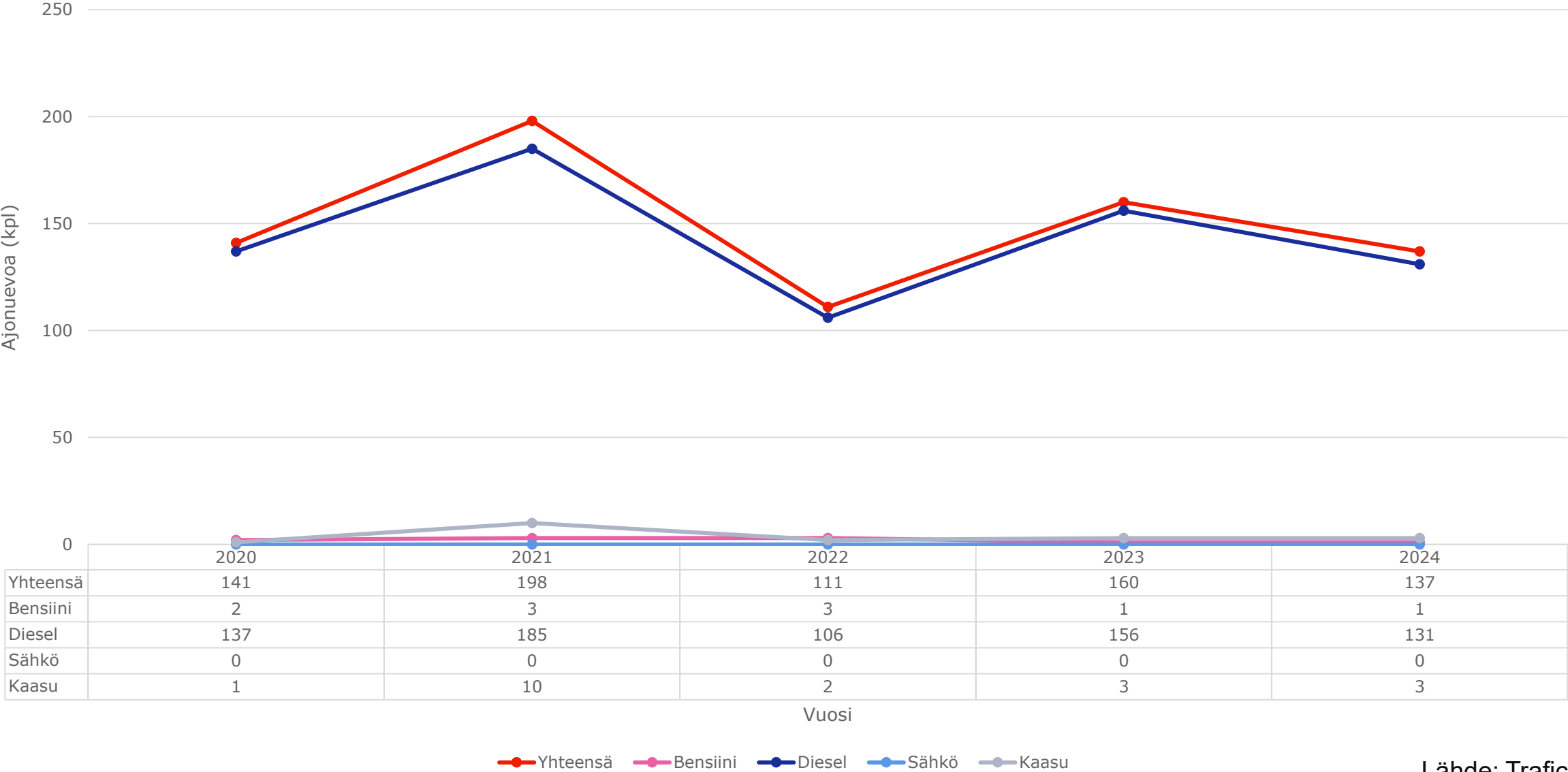
Lähde: Traficom

Ladattavien henkilöautojen osuus ensirekisteröinneistä

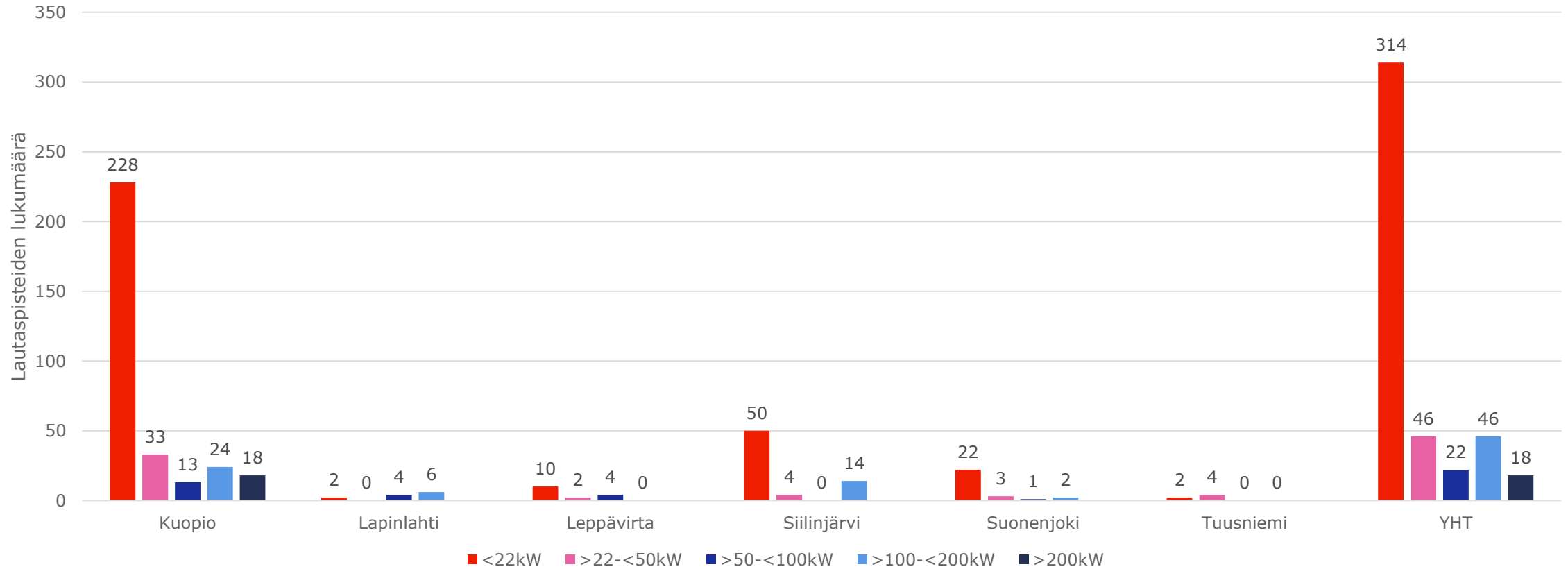
Lähde: Traficom

Kuorma-autojen ensirekisteröinnit käyttövoimittain - Pohjois-Savo

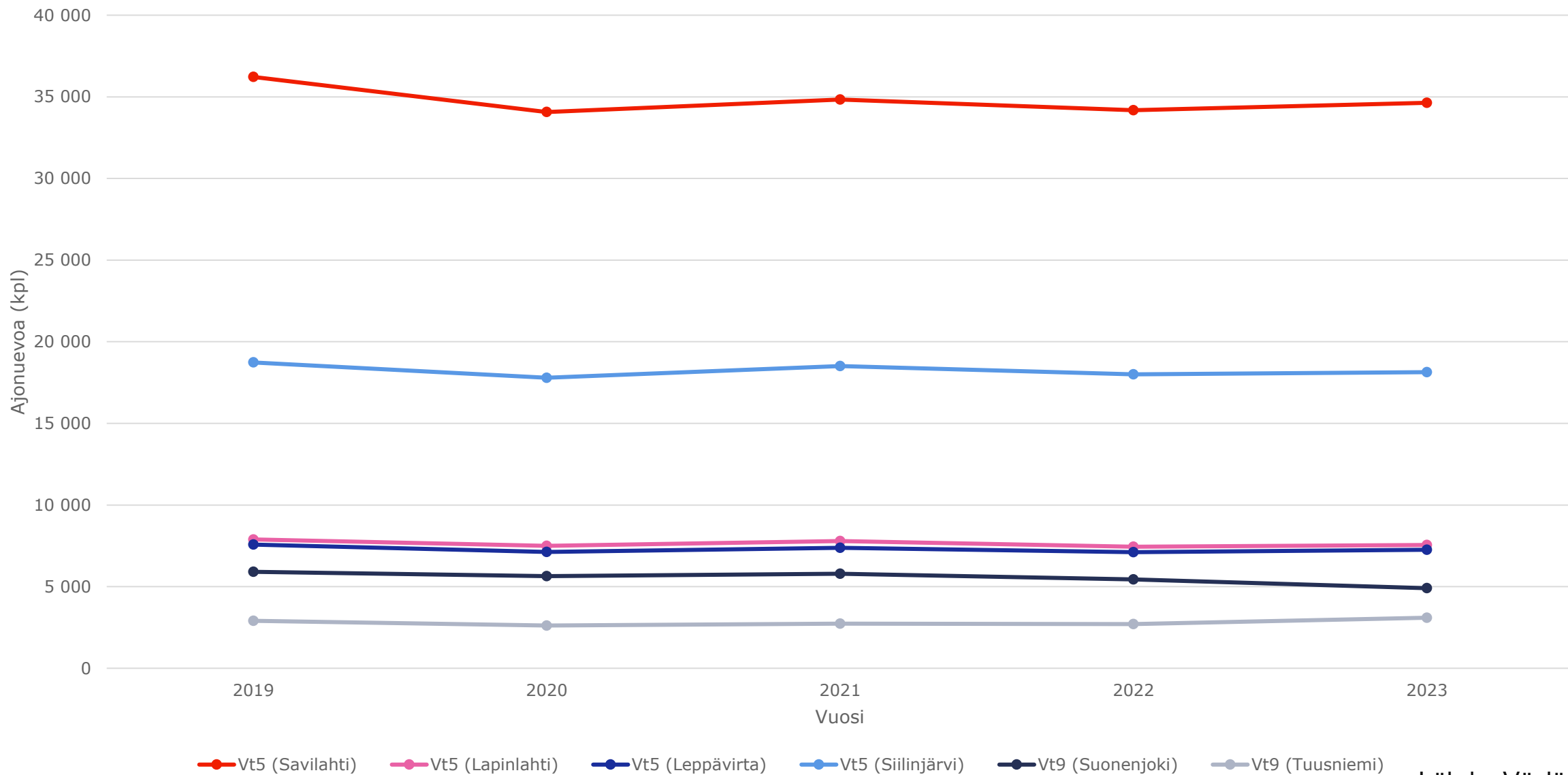
Lähde: Traficom

Latauspisteiden lukumäärä teholuokittain

Lähde: Latauskartta.fi

Liikennemäärä - valtion tieverkko, päätiet

Lähde: Väylävirasto

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide		Edistyminen
15. Pitkämatkaisen linja-autoliikenteen käyttövoimamuutosta ennakoiden Kuopion kaupunki selvittää mahdollisuuksia kehittää julkista sähkönlatausinfraa Kuopion Matkakeskuksen alueella.		Kuopion matkakeskukselle toteutettu putkivaraukset mikä mahdollistaa julkisen latausinfraan toteuttamisen. Ei vielä edennyt toteutukseen.
16. Valtio edistää kuntien välistä tiedonvaihtoa jakeluinfraan kehittämisestä MAL-verkoston vuonna 2024 käynnistyneessä hankkeessa.		Traficom ja MAL-verkoston tekemä "VAIHTO: Tieliikenteen vaihtoehtojen käyttövoimien jakeluinfraan maankäyttöyhteyden kehittäminen" - selvitys julkaistiin 8.12.2024 ja se löytyy MAL-verkoston sivuilta https://mal-verkosto.fi/mal-verkoston-julkaisut-ja-selvitykset/ Valtion jatkotoimet ?
17. Kunnat ja valtio kehittävät asema-alueita liikenteen solmupisteinä matkaketju- sekä matkustajapalveluiden näkökulmasta. Toimenpiteissä tehtäessä huomioidaan läpileikkaavasti asemien esteettömyyden ja saavutettavuuden parantaminen esimerkiksi asemien opastukseen ja talvikunnossapitoon liittyen ja niillä toteutetaan osaltaan kansallista esteettömyysvisiota. Asemanseutujen kehittämisessä huomioidaan pitkämatkaisen bussiliikenteen tilatarpeet sekä muiden liikkumispalveluiden tilatarpeet (liityntäpysäköinti, yhteiskäyttöautot- ja pyörät, taksipalvelut, mikroliikkumisen palvelut).		Tunnistettu Siilinjärven ja Lapinlahden asemien kehittämisen tarve sekä kytkentä liityntäpysäköintiin, mutta ei vielä edistytty. Kuopion aseman osalta tunnistettu selkeä puute matkatavaroiden säilytyksen osalta. Valtion näkökulma liittyy Liikenne 12 suunnitelmaan. Valtio perustanut yhteistyöryhmän asemanseutujen kehittämiseen.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä

Toimenpide

18. Kunnat sitoutuvat yhteistyöhön valtion liikennehallinnon sekä muiden MAL-seutujen kanssa yhteentoimivien toimintamallien ja ratkaisuiden kehittämiseksi digitaalisen liikennetiedon hallinnoimiseksi ja jakamiseksi. Yhteistyössä määritellään olennaiset liikennetiedot sekä laaditaan suunnitelma siitä, miten tietoja kerätään ja jaetaan kansalliseen yhteyspisteeseen. Suunnitelman tulee varmistaa käytettyjen toimintamallien, keräystapojen ja tietojärjestelmien yhteensopivuus sekä alan sääntelyn mukaisten standardien käyttö. Valtio mahdollistaa avoimen yhteistyöfoorumin, jonka kautta kuntasektorin toimijat pyritään kytkemään tiiviimmin mukaan liikenteen digitaalisen toimintaympäristön kehittämiseen. Yhteistyössä hyödynnetään MAL-seuduilla jo laadittuja selvityksiä.

19. Kunnat toimittavat jo keräämäänsä katuverkkojen liikennetietoa kansalliseen yhteyspisteeseen alan sääntelyn edellyttämässä standardimuodossa.

Edistyminen

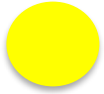
Kunnat sitoutuneet yhteistyöhön. Valtiolla menossa data-avaruus 2.hanke. Säädetään tietojen toimittamisesta.

Kuopion kaupunki kehittää omia prosesseja, tavoitteena ylläpitää infrao- tietomallin mukaista liikenteen ohjausaineistoa. Infraomaisuuden tietovirrat – Kaupunki-infran tietomalli ja tiedonsiirron standardointi
Digiroadiin ollaan valmistelemassa tähän yhteensopivaa rajapintaa. Kun nämä ovat valmistuneet, pääsee Kuopion kaupunki eteenpäin tässä asiassa. Ylläpito-ohje kunnille - Väylävirasto

Lisäksi liikennetietojen toimituksen yhteyspiste on muuttumassa ITS-direktiivin sekä RTTI asetuksen myötä, missä kunnat veloitetaan toimittamaan tiedot kansalliseen yhteyspisteeseen. Tämä vaikuttaa myös liikennetiedoista toimitettavan aineiston tietosisältöön, joten kehitys kannattaa tehdä tätä silmällä pitäen. RTTI-asetus raportti 20_2024.pdf Sivu 36.

Muiden kuntien osalta Digiroad aineistoa ylläpidetään, joskin pieniä puutteita on.

Kestävä ja vähäpäästöinen yhdyskuntarakenne & liikennejärjestelmä

Toimenpide	Edistyminen
20. Kunnat hyödyntävät muilla MAL-kaupunkiseuduilla laadittuja automaation tiekarttoja ja valitsevat niistä seudulla sovellettavat toimenpiteet.	
21. Kunnat varmistavat, että liikenteen digitalisaatio ja automaation mahdollistamat uudet liikkumis- ja kuljetustavat otetaan huomioon kaavoituksessa, liikennesuunnittelussa ja katutilojen suunnittelussa. Valtio tuottaa tietoa digitalisaation ja automaation mahdollistamien uusien liikkumis- ja kuljetustapojen huomioimista katutilojen suunnittelussa yhdyskuntarakentamislain valmistelun yhteydessä.	 Laissa maininta keskustojen katusuunnittelun joustavammista muutostarpeista. Vaiheittainen asemakaavaprosessi.

3. Kestävä ja asukkaiden hyvinvointia tukeva asuminen ja elinympäristö

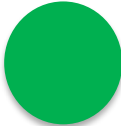
TAVOITETILA 2035 +

Seudun asuntotuotanto on monipuolista (talotyyppi, hallintasuhde, sijoittuminen) ja seudulla on riittävä ja kasvua tukeva kaava- ja tonttivaranto. Sosiaalisesti ja ekologisesti kestävät asumisratkaisut ovat lisääntyneet ja asumisen hiilijalanjälki on pienentynyt. Asumisen hintataso tukee hyvän elämän edellytyksiä ja asuntomarkkinoilta on saatavissa kohtuuhintaisia ja monipuolisia asumisen ratkaisuja.

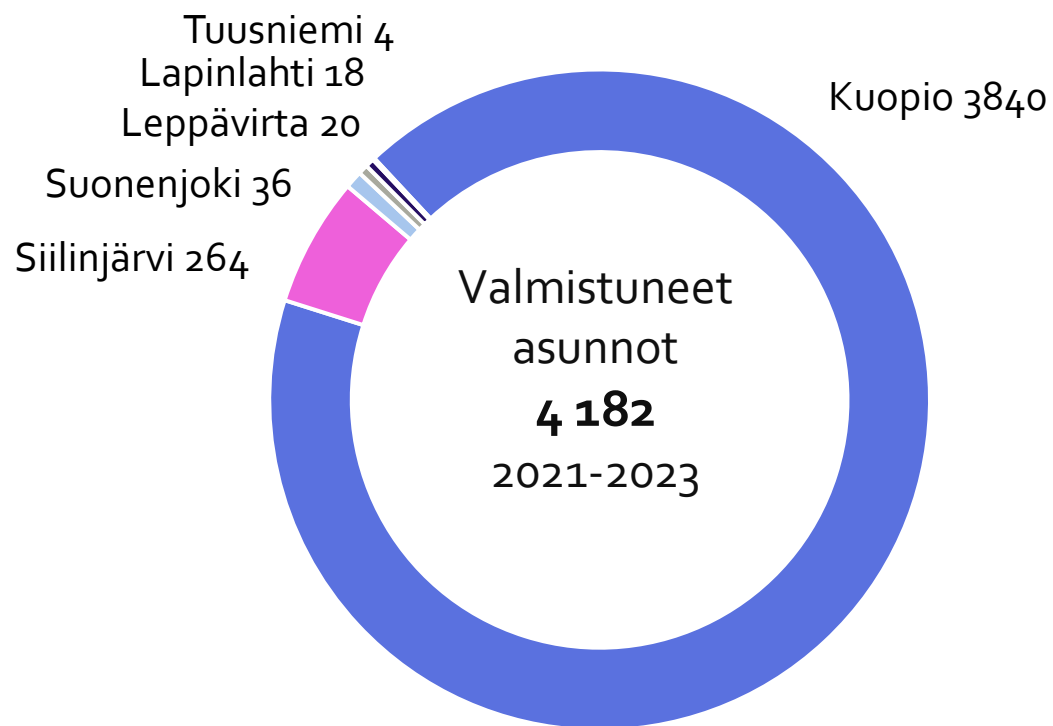
- Asunnottomuus on vähentynyt. Ikäihmisille on toteutettu erilaisia asumisen ratkaisuja, jotka mahdollistavat asumisen kotona mahdollisimman pitkään. Vanhaa rakennuskantaa on peruskorjattu nykyasumista vastaaviin tarpeisiin.
- Yhdyskuntarakenne, asuminen ja palvelut tukevat toisiaan ja liikkuminen on turvallista ja kestävä. Tiivistyneen kaupunkirakenteen rinnalla asuminen sijoittuu maaseutukeskuksiin ja kyliin. Rantojen, vesistöjen sekä luonnonympäristön monet mahdollisuudet on hyödynnetty asumisen kehittämisessä. Tarkoituksena on mahdollistaa asuminen monipuolisessa ja viihtyisässä elinympäristössä ranta- ja vesistöalueilla silloin kuin se tapahtuu kestävästi kriteerien, kaavamääräysten, sääntöjen ja lainsäädännön puitteissa.
- Työn teon monipaikkaisuus ja etätöyön lisääntyminen ovat lisänneet maaseutualueen vetovoimaa.
- Alueiden käytössä ja elinympäristössä säilytetään riittävät laajat viheralueet, arvokkaat luontokohteet sekä turvataan luonto- ja virkistysalueiden väliset viher yhteydet.
- Luonnon monimuotoisuuden ja kaupunkivihreän säilyttäminen edesauttavat ilmastonmuutokseen ja sen ääri-ilmiöihin sopeutumisessa.
- Elinympäristön monimuotoinen luonto tukee ja edistää asukkaiden hyvinvointia. Paikallista kulttuuriympäristöä ja sen arvoja vaalitaan. Uusi rakentaminen toteutetaan kunkin alueen identiteettiä tukevalla tavalla.

Kestävä ja asukkaiden hyvinvointia tukeva asuminen ja elinympäristö

Toimenpide		Edistyminen
22. Seudun kuntien tavoitteena on 4 800 asunnon tuotanto vuosina 2024-2027, eli 1 200 asuntoa vuodessa, suhdannetilanne huomioiden. Tavoitteesta 4 000 asuntoa sijoittuu Kuopioon, 700 asuntoa Siilinjärvelle ja loput 100 asuntoa pienempiin seudun kuntiin.		Kuopion seudun asuntotuotanto jää määrältään selvästi tavoiteltua pienemmälle tasolle vuosina 2024-2025. Vuonna 2024 Kuopion seudulle valmistui yhteensä n. 670 asuntoa (Kuopioon 538 asuntoa, Siilinjärvelle 109 asuntoa). Vuonna 2025 Kuopioon valmistuu vain 200-250 uutta asuntoa vuonna 2025 ja Siilinjärvelle n. 150.
23. Seudun kunnat turvaavat asuntotuotantotavoitetta vastaavan kaavavarannon riittävyyden. Seudulla tavoitellaan asemakaavavarannon vastaavan viiden vuoden asuntotuotannon tavoitetta.		Kerros- ja pientalotuotannolle kaavavarantoa löytyy riittävästi seudulla, mutta aina tonttivaranto ei vastaa täysin kysyntään. Mm. Kuopiossa pientalotuotannon kaavavarantoa on runsaasti maaseututaajamissa ja -kylissä, mutta niihin ei kohdistu kovin suurta kysyntää. Sen sijaan Siilinjärven rakennuspaikoille on ollut jatkuvasti hyvä kysyntä myös maaseudulla. Kuopion maaseudun rakentaminen on toteutunut pääosin yksityisille tiloille ja valtaosin rannoille tai niiden läheisyyteen viime vuosina.
24. Kaupunkiseudun kunnat huolehtivat maapolitiikassa ja asemakaavoituksessa siitä, että asuntotuotannon käynnistämisen edellytykset turvataan. Kunnat raportoivat asuntotuotannon käynnistymistä vauhdittavat toimet osana vuosittaista MAL-sopimusten toteutumisen seuranta.		Uusia asumisen kaavoja valmistellaan asuntotuotannon tarpeisiin. Tällä hetkellä uutta tonttivarantoa kaavoitetaan lisää tulevien vuosien tarpeita varten.

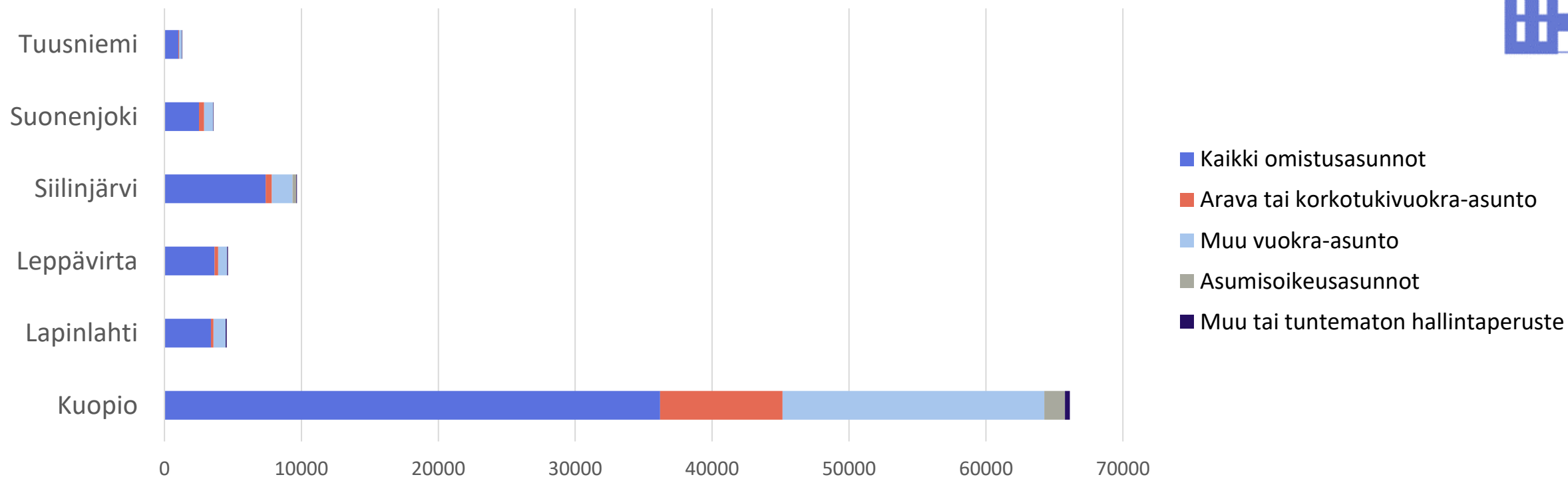
Valmistuneet asunnot 2021 - 2023

Valmistuneet asunnot vuosina 2021-2023

	Kerrostalot	Rivitalot	Omakoti- ja paritalot	Muut rakennukset	Yhteensä
Kuopio	2980	424	428	8	3840
Lapinlahti	0	0	18	0	18
Leppävirta	0	0	20	0	20
Siilinjärvi	89	31	144	0	264
Suonenjoki	29	0	7	0	36
Tuusniemi	0	0	4	0	4
	3098	455	621	8	4182

Asuntokanta hallintasuhteen mukaan 31.12.2023

	Kuopio	Lapinlahti	Leppävirta	Siilinjärvi	Suonenjoki	Tuusniemi
Kaikki omistusasunnot	36200	3388	3664	7392	2516	1019
Arava tai korkotukivuokra-asunto	8949	190	265	449	379	47
Muu vuokra-asunto	19116	892	645	1513	651	197
Asumisoikeusasunnot	1507	0	0	272	0	0
Muu tai tuntematon hallintaperuste	362	75	59	58	37	25
Yhteensä	66134	4545	4633	9684	3583	1288

ARA-asuntokanta muuttuu vuosien mittaan, kun vanhoja asuntoja vapautuu ARA-rajoituksista ja uusia valmistuu.

Kestävä ja asukkaiden hyvinvointia tukeva asuminen ja elinympäristö

Toimenpide

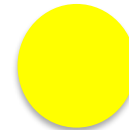
25. Kunnat pyrkivät kaupunki- ja seuturakenteen kehittämisessä ja asuntotuotannossa yhdyskuntarakenteen tiivistämiseen sekä viihtyisään ja asukkaita aktivoivaan elinympäristöön. Kunnat kiinnittävät huomiota asuinalueiden tasapainoiseen kehittämiseen segregaaation ehkäisemiseksi. Kunnat kehittävät vanhoja lähiöitä ja vanhaa asuntokantaa sekä osallistavat asukkaita suunnitteluun.

Edistyminen

Täydennysrakentaminen on vahvana painopisteenä Kuopion kaupunkialueen kaavoituksessa. Kuopion täydennysrakentamisselvitys on parhaillaan työn alla. Tämä työ edistää vanhojen asuntoalueiden kokonaisvaltaista kehittämistä.

26. Kunnat kehittävät kysynnältään houkuttelevien maaseutukeskusten ja kylien asumismahdollisuuksia.

Kuopion kaavoituksessa on käyty vuoropuhelua maaseutualueiden ja kylien kanssa niiden kehittämiseksi asumisen osalta. Siilinjärvellä on käynnissä ranta- ja kyläleiskaavoitus Pöljän ympäristössä, johon on tulossa n. 80 uutta rakennuspaikkaa pysyvään asumiseen. Suonenjoen osayleiskaavoissa on vakituiseen asumiseen tarkoitettuja uusia rakennuspaikkoja n. 146, joista 54 kyläalueella muut rannoilla.

27. Kunnat pyrkivät lisäämään puurakentamista ja edistävät resurssiviisaita ja vähähiilisiä ratkaisuja asumisessa ja rakentamisessa (mm. energia, rakennusmateriaalien kierrätys, yhteiskäyttöratkaisut).

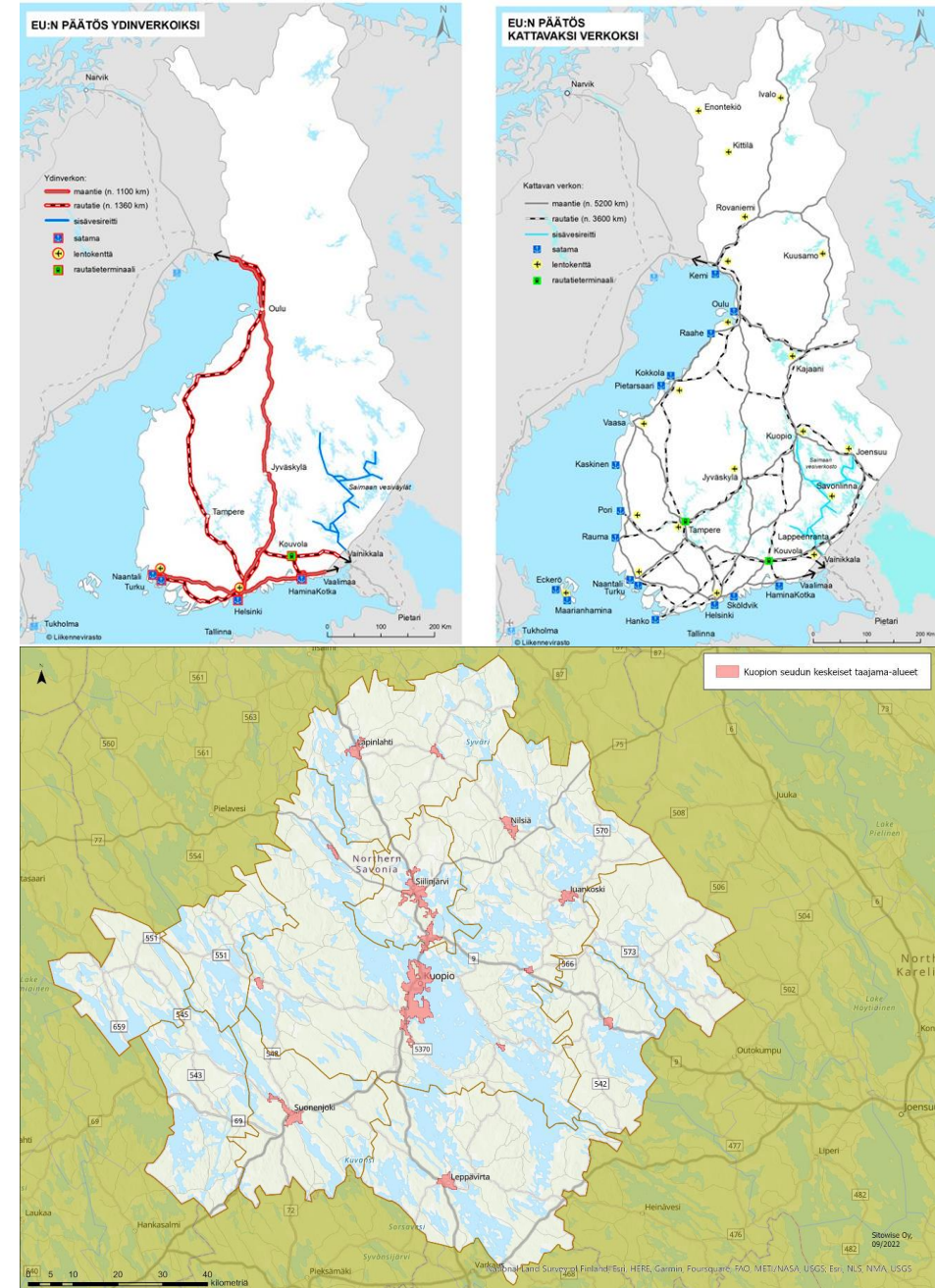
Kuopioon on valmistunut Sinikellon hirsinen päiväkotivuonna 2024 ja parhaillaan on rakenteilla toinen hirsipäiväkotivuonna Jynkkään. Niiralan Kulma Oy on myös huomionut vähähiilisyyden omissa uudiskohteissaan (mm. Neulamäen rivitalo: maa-ainesten kierrätys ja hyödyntäminen tontilla).

4. Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

TAVOITETILA 2035 +

- *Kuopion seutu on valtakunnan kasvukeskus, josta on toimivat yhteydet muihin keskuksiin, pääkaupunkiseutuun sekä kansainväliset yhteydet. Valtakunnallista liikennejärjestelmää on kehitetty Liikenne 12 -suunnitelman mukaisesti. Seudun maankäyttö on resurssiviisasta ja pitkäjänteistä ja se edistää talousalueen yhteis-työtä ja kasvua. Iisalmi-Kuopio-Varkaus-Suonenjoki kehityskäytävä toimii yhtenäisenä työssäkäyntialueena.*
- Kuopio ja Siilinjärvi muodostavat tiiviin työpaikka- ja palvelukeskittymän, jonka sisäinen toimivuus on entisestään kehittynyt. Suonenjoki, Tuusniemi, Leppävirta ja Lapinlahti ovat kiinteämmin kytkeytyneet ydinalueeseen elinkeinoalueineen ja vaihtoehtoisine asumismahdollisuuksineen.
- Monipuoliset elinkeinoalueet, logistiikka ja liikennejärjestelmä tukevat yritystoiminnan kasvua ja kehittymistä sekä houkuttelevat uusia investointeja alueelle. Digitalisaation mahdollisuuksia hyödynnetään monipuolisesti. Digitalisaatio mahdollistaa paikasta riippumattoman työn tekemisen sekä palvelujen saavutettavuuden tasavertaisesti koko talousalueella.
- Elinkeinoelämän kuljetuksista yhä suurempi osa tapahtuu vähähiilisesti rautateitse ja vesiteitse sekä tieliikenteessä (vaihtoehtoiset käyttövoimat).

Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

Toimenpide

28. Kuopion kaupunki selvittää yhdessä valtion liikennehallinnon kanssa Itä-Suomen logistiikkakeskuksen (juna-autokuljetusten terminaalialueiden) toteuttamista Kuopion eteläpuoliselle alueelle. Valittavalle alueelle laaditaan tarvittavat esiselvitykset ja toteutuksen edellyttämät maankäytön ja liikenteen suunnitelmat. Suunnittelussa huomioidaan vaihtoehtoisten käyttövoimien jakelu ja yhdistetyt kuljetukset.

29. Valtio kehittää valtakunnallista liikennejärjestelmää Liikenne 12 -suunnitelman mukaisesti. Valtion väyläverkon kehittämisessä huomioidaan mm. eurooppalaisten liikennekäytävien vaatimukset TEN-T-asetuksen mukaisesti.

30. Sopimusosapuolet edistävät sisävesikuljetuksia vesikuljetusten potentiaalin hyödyntämiseksi. Käynnissä olevan Logistiikan Vuoksi –hankkeen päätavoitteena on Saimaan sisäisen liikenteen elinvoimaisuuden varmistaminen sekä tulevaisuudessa vaadittavan satamainfrastruktuurin ja palveluiden kehittäminen palvelemaan teollisuuden ja kuljetusyritysten tarpeita.

Edistyminen

Yhdistettyjen juna-autokuljetusten terminaalialueen osalta tarveselvityksen osalta kysely toteutettu alkuvuodesta 2025, kysely toteutetaan uudelleen kesällä 2025. Kyselyn jälkeen johtopäätöksen tarpeesta. Alustavia sijainteja kartoitettu vuosien 2024-2025 aikana. Lisäksi logistiikka-alueita mahdollistetaan käynnissä olevassa Hiltulanlahden ETL asemakaavatyössä.

Etenee vähitellen.

Logistiikan Vuoksi -hanke on edistynyt hankesuunnitelman mukaisesti. Varsinainen hankeaika oli 1.5.2023 - 28.2.2025, minkä jälkeen työtä jatketaan Logistiikan Vuoksi -verkoston ja neljän työryhmän toiminnalla. Hanke on edistänyt Vuoksen vesistöalueen kaupunkien, satamien, metsäteollisuuden, viranomaisten ja muiden sidosryhmien yhteistyötä. Hankkeen aikana on toteutettu kotimaanliikenteen laivuri -koulutus Savonlinnassa 2024-2025, sekä tehty päätös digitaalisen tilannekuvajärjestelmän, Polo/Port Activity, käyttöönotosta Saimaan syväväylän julkisissa satamissa. Työryhmätyö keskittyy satamien ja väylien, laivakaluston uudistamisen, huoltovarmuuden ja turvallisuuden sekä edunvalvonnan ja vaikuttamisen edistämiseen vesistöalueella. Vuoksen vesistöalueen tilannetta esitellään päättäjille niin kansallisella kuin EU -tasolla.

Hankkeen myötä Kuopiossa on tunnistettu tarpeet ja kohteet kaksikäyttölaitureille. Investointina kallis.

Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

Toimenpide	Edistyminen
31. Kuopion kaupunkiseudun prioriteetit valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisessä ovat: <u>Rataverkon kehittäminen:</u> Savonradan korjausten toteuttaminen (välityskyvyn parantaminen). Raakapuuterminalin siirtäminen Lapinlahdelta ja Sänkimäen raakapuuterminalin kehittäminen ja ratayhteyden sähköistäminen.	Toistaiseksi Savon radan parantamiseen on osoitettu rahaa vain muutamien pienten yksittäiskohteiden suunnitteluun (liikennepaikkojen parantaminen, yksittäinen pieni rataoikaisu; Suonenjoen kohteita lukuunottamatta kohteet ovat MAL-alueen ja Pohjois-Savon ulkopuolella). Merkittävämpään parantamiseen suunnitteluun eikä varsinkaan kehittämissuunnitteluun ei ole osoitettu edes määrärahoja. Savon radan tilanne muihin etelä-pohjoissuuntaisiin pääratoihin verrattuna heikkenee suhteellisesti eniten. Fokus tulisi olla elinkeinoelämän kuljetusten varmistamiseen ja välityskyvyn parantamiseen; siinä rinnalla myös henkilöliikenteen sujuvuus paranee ja matka-ajatin lyhenevät – pikkuhiljaa pitkällä aikavälillä. Lapinlahden Raakapuuterminalin siirrosta ei ole keskusteltu. Sänkimäen raakapuuterminalin ratasuunnitelma ollut nähtävillä keväällä 2025, Kuopion kaupungin lausunto ratasuunnitelmasta vastaineen käsitelty lautakunnassa 28.5.2025. Tavoite: ratasuunnitelman toimittaminen Traficomille kesäkuun loppuun mennessä. Vaiheistus tarvitaan.

Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

Toimenpide

31. Kuopion kaupunkiseudun prioriteetit valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämisessä ovat:

Tieverkon kehittäminen:

Vt 5 Siilinjärvi-Iisalmi –yhteysvälin suunnittelun edistäminen ja toteutus vaiheittain:

- Vt 5 Valkeinen–Taipale (ns. Nerkoon kohta)
- Vt 5 Siilinjärvi–Pöljä–Alapitkä

Valtatie 9 Jyväskylä–Kuopio–Joensuu yhteysväliselvityksessä tunnistettujen hankkeiden suunnittelun edistäminen ja toteutus vaiheittain:

- Vt 9 Vartiala–Riistavesi
- Vt 9 liittymäjärjestelyt Suonenjoen kohdalla
- Vt 9 Toivalan eritasoliittymä (= vt9 Vuorela-Rissala)
- Vt 9 Teerikankaanmäki – mt 531 ohituskaistapari ja yksityistiejärjestelyt
- Vt 9 Tuusjärvi–Tuusniemen kirkonkylä väli
- Vt 9 Tulisalmen kohta

Edistyminen

Vt5 Valkeinen-Taipale tiesuunnitelma valmis ja hyväksymiskäsittelyssä.
Vt 5 Siilinjärvi-Pöljä-Alapitkä yleissuunnitelma on valmis.

Vt 9 Vartiala - Riistavesi -tiesuunnitelma valmistuu v. 2025 , toteutukseen ei toistaiseksi rahoitusta.
Vt 9 Suonenjoen kohdan parantamisen tiesuunnittelu käynnistetään 2025. Hallituksen kehysriihessä 04/25 päätettiin osoittaa rahoitus hankkeen toteutukseen, toistaiseksi ei ole talousarviopäätöstä.

Vt 9 Toivalan eritasoliittymän tiesuunnitteluun ei toistaiseksi ole rahoitusta.
Vt 9 Teerikankaan ohituskaistaparin ja Vt 9 Tuusjärven ja Tuusniemen kirkonkylän välille ei ole suunnitelmavalmiutta. Eduskunta osoitti Vt 9 Tulisalmen kohdan ja Kuusjärven ohituksen suunnitteluun 0,8 M€ rahoituksen; ratkaisematta, kuinka rahoitus kohdennetaan.

Elinvoimainen Kuopion kaupunkiseutu

Toimenpide

32. Valtio sitoutuu toteuttamaan Vt5 Leppävirta–Kuopio -hankkeen. Hankkeelle on myönnetty 180 milj. euron valtuus keväällä 2024. Hanke käynnistetään vuonna 2025.

Edistyminen

1. Vaiheen valmistelevat työt ja kilpailutus käynnissä/käynnistymässä. Rakentamistyöt käynnistyvät 2026. Vuodelle 2025 on osoitettu käynnistysrahoitusta 11 milj. €.

KUOPIO

Kuopion kaupunkiseutu tilastojen valossa

Toukokuu 2025

Kuopion kaupunkiseudun väkiluku ja työpaikat

Kuopion kaupunkiseudun
kunnissa

173 700

asukasta 31.12.2024

Kuopion kaupunkiseudun
kunnissa

70 800

työpaikkaa 2023

Kuopio 125 666

Lapinlahti 8 865

Leppävirta 8 971

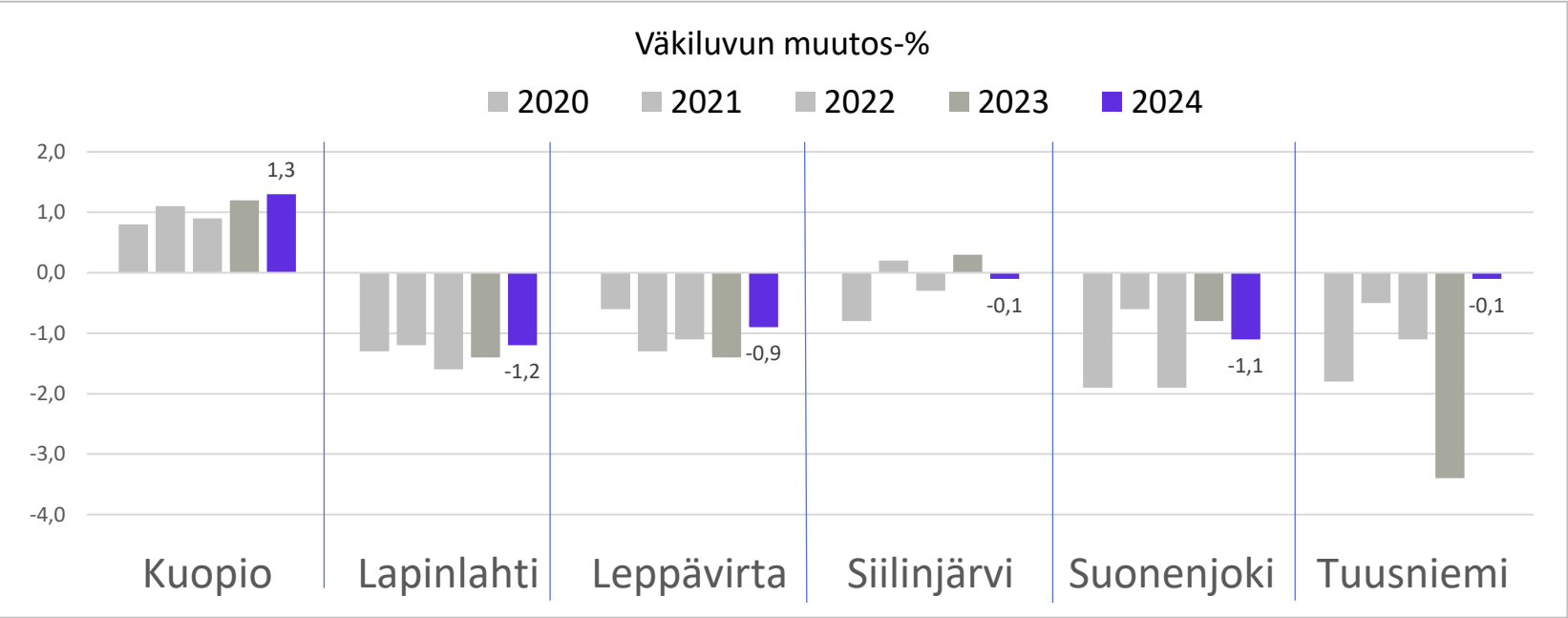
Siilinjärvi 21 269

Suonenjoki 6 632

Tuusniemi 2 311

Väkiluku ja väestönmuutos

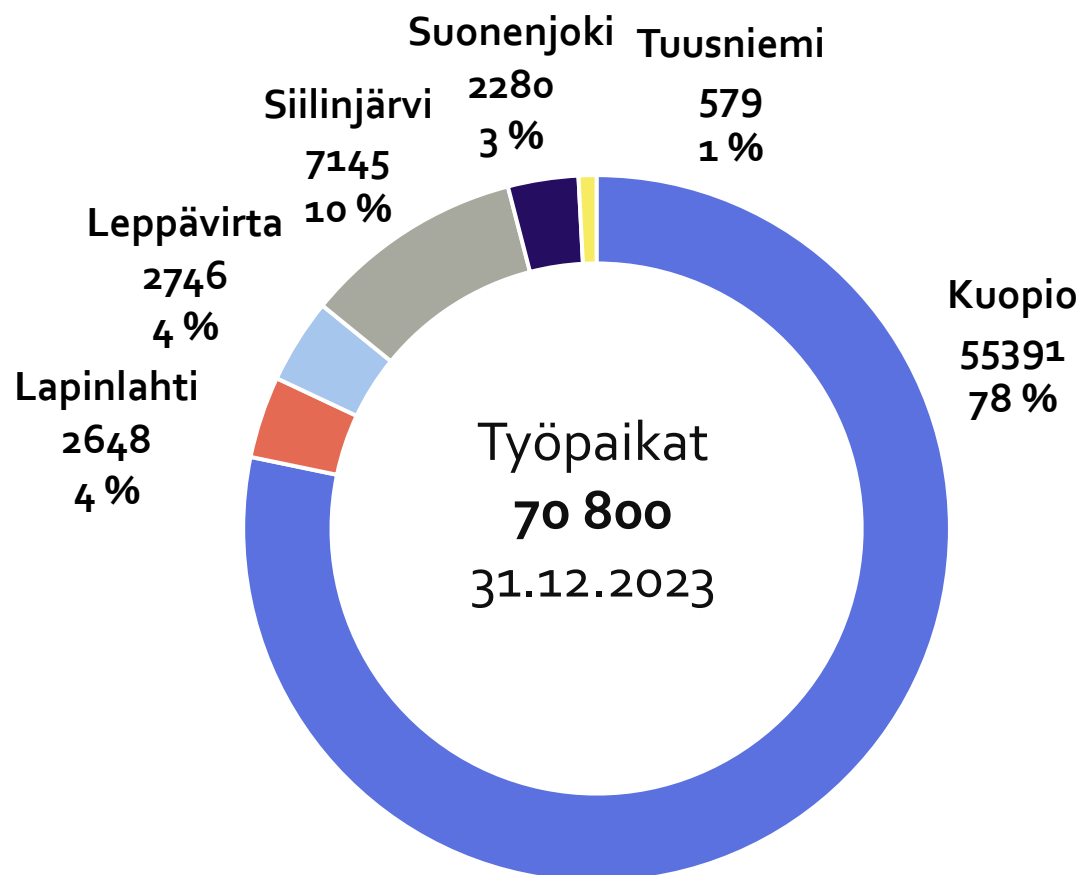
Kuopion kaupunkiseudun
kunnissa

173 700

asukasta 31.12.2024

Tieto vuodelta 2024	Kuopio	Lapinlahti	Leppävirta	Siilinjärvi	Suonenjoki	Tuusniemi
Väestö 31.12.2024	125 666	8 865	8 971	21 269	6 632	2311
Väkiluvun muutos 2024	1 645	-110	-78	-21	-76	-2
Väkiluvun muutos-%	1,3	-1,2	-0,9	-0,1	-1,1	-0,1
Alle 15-vuotiaiden osuus, %	13,9	13,4	12,8	17,9	12,3	9,1
15-64-vuotiaiden osuus, %	63,5	55,5	53,1	58,9	53,2	49,1
65 vuotta täyttäneiden osuus, %	22,6	31,2	34,1	23,3	34,5	41,8
Keski-ikä, molemmat sukupuolet	43,0	48,4	50,6	43,5	50,4	54,8
Ulkomaan kansalaisia	5980	188	178	360	228	51
Ulkomaan kansalaisten osuus, %	4,8	2,1	2,0	1,7	3,4	2,2

Työpaikat 31.12.2023

Kuopion kaupunkiseudun
kunnissa
70 800
työpaikkaa 2023

Työpaikat	2000	2022	2023	Muutos 2000 - luvulla
Kuopio	45302	55401	55391	10089
Lapinlahti	3449	2763	2648	-801
Leppävirta	3294	2863	2746	-548
Siilinjärvi	5997	7227	7145	1148
Suonenjoki	2596	2360	2280	-316
Tuusniemi	859	621	579	-280
Työpaikat yhteensä	61497	71235	70789	9292

Kasvihuoneekaasupäästöt asukasta kohden

